

Slovenská národná rada 1954

II. volebné obdobie

1., 2. a 3. schôdzka

Stenografická zpráva o priebehu ustavujúcej (1.), 2. a 3. schôdzky Slovenskej národnej rady z 18. decembra 1954 v Bratislave

O b s a h:

1. (ustavujúca) schôdzka — — — — —	3
2. schôdzka — — — — —	8
3. schôdzka — — — — —	30

Oznámenia predsedníctva:

Nepřítomnosť poslancov — — — — —	4
Zpráva o demisii a o vymenovaní Sboru povereníkov	6
Rozdaná tlač — — — — —	6

Program:

1. schôdzky o 9. hod.:

1. Otvárací prejav predsedu — — — — —	3
2. Sľub poslancov — — — — —	5
3. Voľba predsedu, podpredsedov, členov predsedníctva a zapisovateľov Slovenskej národnej rady — —	5
4. Prejav novozvoleného predsedu — — — — —	5
5. Voľba mandátového výboru — — — — —	7
6. Voľba dočasného výboru na prerokovanie iniciatívneho návrhu zákona o pracovnom a rokovacom poriadku Slovenskej národnej rady a iniciatívneho návrhu zákona o náhradách poslancov Slovenskej národnej rady — — — — —	7

2. schôdzky o 15. hod.:

1. Vyhlásenie predsedu Sboru povereníkov Rudolfa Strechaja — — — — —	8
2. Rozprava o vyhlásení predsedu Sboru povereníkov	13
Reč člena predsedníctva Vojtecha Daubnera	13
Reč podpredsedu Jozefa Mjartana — — —	16
Reč podpredsedu Michala Žákoviča — — —	18
Reč poslancu Ondreja Melišku — — — —	20
Reč člena predsedníctva Vasilu Biľaka — — —	22
Reč podpredsedu Františka Déneša — — —	23
Reč člena predsedníctva Milana Rázusa — —	25
Vyhlásenie predsedu Sboru povereníkov schválené	26
3. Prejav predsedu vlády Viliama Širokého — —	27

4. Návrh poslancov Jozefa Križa, Ludovíta Benádu, Vasila Bifáka, Františka Déneša, dr. h. c. Alexandra Horáka, Michala Žákoviča a spoločníkov na uznesenie Slovenskej národnej rady v súvisi s deklaráciou moskovskej konferencie z 2. decembra 1954 — — — — — — — — — —	29
Uznesenie prijaté — — — — — — — — — —	30
3. schôdzky o 18. hod. 15. mín.:	
1. Zpráva dočasného výboru o návrhu poslancov Vojtecha Daubnera, Jozefa Tokára, Márie Hanzlíkovej, Mateja Rusňáka, Ferdinanda Mrešša a spoločníkov na vydanie zákona SNR o pracovnom a rokovacom poriadku Slovenskej národnej rady — — — — — — — — — —	30
Reč zpravodajcu Pavla Dubovského — — —	30
Návrh zákona schválený — — — — —	32
2. Zpráva dočasného výboru o návrhu poslancov Vojtecha Daubnera, Pavla Hudca, Boženy Žitníkovej, Jozefa Hašu, Jána Cengela a spoločníkov na vydanie zákona SNR o náhradách poslancov Slovenskej národnej rady — — — —	32
Reč zpravodajcu Pavla Dubovského — — —	32
Návrh zákona schválený — — — — —	33
3. Zpráva mandátového výboru o návrhu tohto výboru na overenie volieb poslancov Slovenskej národnej rady — — — — — — — — — —	33
Reč zpravodajcu Jozefa Tokára — — — —	33
Volby poslancov overené — — — — —	34
4. Voľba výborov Slovenskej národnej rady — — —	34
Výbory Slovenskej národnej rady zvolené — —	35

Ustavujúca (1.) schôdzka o 9. h.:**Prítomní:**

Predseda Slovenskej národnej rady František Kubač.

Podpredsedovia Slovenskej národnej rady: Irena Ďurišová a Jozef Mjartan.

Členovia vlády:

predseda vlády Viliam Široký,

podpredsedníčka vlády inž. Ludmila Janíková,

minister zdravotníctva dr. h. c. Josef Plojhar,

minister stavebníctva inž. Emanuel Šlechta,

minister pôdohospodárstva Marek Smída.

Členovia Sboru povereníkov:

predseda Sboru povereníkov Rudolf Střechaj,

podpredseda Sboru povereníkov Michal Bačula,

podpredseda Sboru povereníkov Štefan Šebesta,

podpredseda Sboru povereníkov a povereník vnútra Oskar Jeleň,

povereník-predseda Slovenského plánovacieho úradu Pavol Majling,

povereník školstva Ernest Sýkora,

povereník kultúry Ondrej Klokoč,

povereník spravodlivosti dr. Juraj Uhrín,
povereník potravinárskeho priemyslu Ján Marcelly,

povereník miestneho hospodárstva Jozef Gajdošík,

povereník stavebníctva dr. h. c. Jozef Lukačovič,

povereník spojov dr. h. c. Alexander Horák,

povereník ľahkého priemyslu inž. Samuel Takáč,

povereník zdravotníctva Vojtech Török,

povereník pôdohospodárstva Štefan Gažík,

povereník pracovných síl Jozef Hojč,

povereník dopravy Jozef Gíreth.

100 poslancov Slovenskej národnej rady.

Hostia:

člen Byra Ústredného výboru KSC a prvý tajomník Ústredného výboru KSS Karol Baciľek,

člen Byra Ústredného výboru KSS Pavol David,

kandidát Byra Ústredného výboru KSS Eudovít Benada,

členovia bratislavského konzulárneho sboru,

členovia Slovenskej volebnej komisie,

zástupcovia politického, verejného a kultúrneho života a pracujúci.

Za Kanceláriu Slovenskej národnej rady: vedúci Jozef Ilčík.

Predseda Kubač (cengá):

Vážená Slovenská národná rada!

Predseda vlády Československej republiky poslal predsedníctvu Slovenskej národnej rady tento list z 13. decembra 1954:

Predseda Slovenskej národnej rady, Bratislava.

Podľa § 102 ods. 1 Ústavy zvolávam Slovenskú národnú radu na prvé zasadanie dňom 18. decembra 1954.

Na základe tohto listu predsedníctvo Slovenskej národnej rady zvolalo Slovenskú národnú radu na ustavujúcu schôdzku.

Otváram preto prvú, ustavujúcu schôdzku Slovenskej národnej rady a zisťujem, že Slovenská národná rada je spôsobilá sa uznášať.

Vážená Slovenská národná rada!

Súdružky poslankyne, súdruhovia poslanci!

Slovenskú národnú radu, ktorá sa dnes po prvý raz zišla, zvolil pracujúci ľud Slovenska

28. novembra 1954. Voľby do Národného zhromaždenia a Slovenskej národnej rady boli veľkým víťazstvom našej ľudovej demokracie. Ukázali naprosto jasne a presvedčivo pevnú jednotu a vysokú politickú uvedomelosť celého nášho pracujúceho ľudu. Tým, že takou manifestáčnou väčšinou zvolil slovenský ľud kandidátov Slovenského národného frontu do tohto ľudového zastupiteľského orgánu Slovenska, prejavil svoje jednotné odhodlanie, že stojí pevne a nerozborne za svojou ľudovodemokratickou republikou a za svojou vládou, že stmelení v Národnom fronte a vedení Komunistickou stranou Československa stotožňuje sa s politikou našej vlády Národného frontu.

Československý pracujúci ľud prejavil túto politickú jednotu pred celým svetom v čase mimoriadne významnom. Je nám všetkým dobre známe, že na svetovom dejisku odohráva sa veľký zápas medzi silami mieru a silami vojny. Tento zápas má pre ľudstvo priamo osudovú dôležitosť. Hoci dnešná generácia prežila dve krvavé svetové vojny, predsa imperialistické sily agresie chcú zavliecť svet do

novej vojny, ktorá by pri pokročilom vývoji techniky priniesla svetu ešte väčšie utrpenie a straty ako dve vojny minulé. Tieto temné útočné imperialistické sily po viacročnom manévrovani prešli k otvoreným, konkrétnym akciám. Vytvorili a vytvárajú útočné bloky, do ktorých chcú ako spojencov vziať tých istých najväčších a najbrutálnejších fašistických otročiteľov európskych národov, ktorých slávna Sovietska armáda v hrdinskej veľkej vlasteneckej vojne porazila a tak zachránila Európu od barbarského otroctva. Vzkriesenie tohto nemeckého militarizmu sleduje remilitarizácia západného Nemecka, ktorá sa má stať skutkom po ratifikácii parížskych dohôd.

Avšak svet mieru, stojaci proti týmto útočným silám, povedal už a hovorí jasne svoje: Nie! Mohutný stámmiliónový tábor mieru, na ktorého čele kráča kludne, sebavedome a s najväčšou rozhodnosťou prvá socialistická veľmoc sveta, Sovietsky sväz, už toľko ráz — najnovšie z moskovskej konferencie — pozdvihol svoj mohutný varovný hlas. Predstavitelia Sovietskeho sväzu, krajín ľudovej demokracie a veľkej ľudovej Číny trpezlivo a vecne rozobrali svetovú situáciu, postavili na pranier roznecovateľov svetového napätia a nebezpečenstva vojny a ukázali svetu cestu, ktorá vedie k zabezpečeniu trvalého mieru na celom svete. Moskovská konferencia vyslovila jasne a jednoznačne, že ratifikáciou parížskych dohôd by sa značne skomplikovala situácia v Európe, podrila by sa možnosť rozriešiť mierovou cestou otvorené európske otázky, najmä otázku zjednotenia Nemecka. Tábor mieru proti snahám rozvracajúcim vzťahy medzi národmi stavia myšlienku spolupráce, proti osnovaniu útočných blokov myšlienku kolektívnej bezpečnosti.

Naša ľudovodemokratická republika stojí pevne, neotrasiteľne v tábore mieru, verne po boku svojho veľkého osloboditeľa, ochrancu a podporovateľa pri výstavbe socializmu, bratského Sovietskeho sväzu. Naš ľud nezabúda, že sa stal jednou z prvých obetí hitlerovského fašizmu, nezabúda na nesmierne utrpenia a obeť, ktoré pre nás znamenala fašistická okupácia. Slovenský ľud v bratskej jednote s českým pracujúcim ľudom a za pomoci sovietskeho ľudu usilovnou prácou zmenil a stále mení kedysi hospodársky i kultúrne zaostalé, vojnou a fašistami vykoristené Slovensko v šťastnú, hospodársky i kultúrne vyspelú krajinu. Slovenský robotník, roľník i pracujúci inteligent vie, že tento obrovský, radosný prerod Slovenska znamená preň navždy zabezpečenú existenciu, chlieb, plné národné i kultúrne uplatnenie. Ale súčasne vie, že nová vojna by znamenala zničenie toho všetkého, čo vybudoval, znamenala by nesmierne obeť a utrpenie širokých mas pracujúceho ľudu. Preto náš ľud tak jasne chápe, čo znamená odvrátiť novú vojnu, veď on potrebuje pokoj, lebo len mierovým budovaním

môže dokončiť veľké dielo, ktoré započal. Preto sa aj vo voľbách postavil do jednotného šiku, aby tak vyjadril svoj súhlas s politikou svojej vlády, politikou mieru a budovania.

Túto nezlomnú vôľu svojho ľudu si uvedomujeme dnes s plnou vážnosťou a zodpovednosťou my, poslanci Slovenskej národnej rady, ktorých ľud do tohto svojho zastupiteľského orgánu vyslal. Ústava 9. mája určila Slovenskej národnej rade významné postavenie; aby ako predstaviteľka samobytnosti slovenského národa v duchu ľudovej demokracie a nerobného bratstva Čechov a Slovákov, v úzkej spolupráci so všetkými občanmi republiky starala sa na zverenom jej úseku o hospodársky a kultúrny rozvoj Slovenska. Máme pokračovať v diele veľkolepej výstavby Slovenska, ktorej krásne výsledky sme už zaznamenali, ale ďalšie veľké a zodpovedné úlohy na nás čakajú. Cesta, po ktorej sa máme vo svojej práci uberať, bola nám jasne ukázaná X. sjazdom Komunistickej strany Československa a tieto úlohy vidíme veľkoryse rozvedené v programe našej vlády, prednesenej pred Národným zhromaždením 13. decembra 1954.

Súdružky poslankyne, súdruhovia poslanci!

Slovenský ľud vyslal Vás do tohto svojho zákonodarného sboru zo svojho stredu. Prichádzate sem ako skúsení pracovníci z fabrík, zo stavieb, z jednotných roľníckych družstiev, z kancelárií, z najrôznejších pracovísk. Prinášate sem svoje bohaté skúsenosti, poznáte, aké sú naše úspechy i nedostatky. Dôvera, ktorú do nás vložil náš ľud, nás zaväzuje, aby sme pozorne naslúchali želaniam ľudu a jeho vôľu prenášali do práce tohto zastupiteľského orgánu. Bude to práca vážna, zodpovedná, ale radosná. Som presvedčený, že my všetci, noví poslanci Slovenskej národnej rady sme odhodlaní dôveru ľudu nesklamať a splniť všetky úlohy, ktoré pre nás z mandátu poslancu Slovenskej národnej rady vyplývajú. Z práce každého z nás a z našej tvorivej spolupráce v orgánoch Slovenskej národnej rady vyplynie aj úspešná činnosť Slovenskej národnej rady.

Dovoľte mi preto v mene Vás všetkých ubezpečiť náš ľud, že budeme vernými jeho zástupcami v tomto zastupiteľskom sbore, že slová Ústavy o poslaní Slovenskej národnej rady naplníme skutkami a že Slovenská národná rada prispeje tak plnou mierou k ďalšiemu rozvoju nášho krásneho Slovenska v socialistickom Československu, čím najlepšie prispejeme aj k zabezpečeniu svetového mieru. (*Búrlivý, dlhotrvajúci, jednotný potlesk.*)

Oznamujem, že svoju neprítomnosť na dnešnej schôdzke ospravedlnili poslanci: inž. Ján Marko, povereník financií, Fraňo Kráľ a Ján Švec.

Prikróčime

k sľubu poslancov Slovenskej národnej rady podľa § 100 Ústavy.

Žiadam súdruhov poslancov, aby po prečítaní sľubu pristúpili ku mne a podaním ruky a slovom „Sľubujem!“ zložili poslanačský sľub.

Žiadam, aby bol prečítaný text sľubu.

Vedúci Kancelárie Slovenskej národnej rady Jozef Ilčík (číta):

„Sľubujem, že budem verný republike Československej, jej ľudovodemokratickému zriadeniu a odkazu Slovenského národného povstania. Budem zachovávať jej zákony a vykonávať svoj mandát podľa najlepšieho vedomia a svedomia na prospech ľudu, štátu a slovenského národa.“

(Poslanci pristupujú k predsedovi a podaním ruky a slovom „Sľubujem!“ skladajú sľub.)

Predseda Kubač:

Prosím podpredsedníčku Slovenskej národnej rady s. Irenu Ďurišovú, aby prevzala predsedníctvo.

(Podpredsedníčka Irena Ďurišová prevzala predsedníctvo.)

Podpredsedníčka Ďurišová:

Pýtam sa, či je ešte poslanec alebo poslankyňa, ktorí by neboli zložili sľub?

(Nikto sa nehlásil.)

Pretože všetci vyzvaní poslanci sľub zložili, nasleduje sľub predsedu s. Františka Kubača.

Prosím ho, aby zložil sľub do mojich rúk.
(Predseda František Kubač zložil sľub.)

Podpredsedníčka Ďurišová:

Prikróčime k nasledovnému bodu programu, ktorým je

voľba predsedníctva a zapisovateľov Slovenskej národnej rady.

Prosím, aby bol prečítaný podaný návrh poslancov.

Vedúci Kancelárie Slovenskej národnej rady Jozef Ilčík (číta):

Návrh poslancov Ludovíta Benada, Márie Gregorovej, Jána Lešu, Jána Lichnera, Štefana Nagya, Františka Seiferta a spoločníkov na voľbu predsedníctva a zapisovateľov Slovenskej národnej rady.

Podpísaní navrhujú, aby si Slovenská národná rada zvolila toto predsedníctvo: za predsedu Františka Kubača, (búrliový potlesk) za 4 podpredsedov: Irenu Ďurišovú, (potlesk) Františka Déneša, (potlesk) Jozefa Mjartana (potlesk) a Michala Žakoviča (potlesk), za členov predsedníctva: Vojtecha Džub-

nera, Milana Rázusa, Ondreja Bagara, Vasila Biľaka, inž. Michala Hrubého a Jozefa Kríža. (Potlesk.)

Ďalej podpísaní navrhujú, aby Slovenská národná rada zvolila za 4 zapisovateľov: poslankyne Máriu Fekovú a Jolanu Herckovú a poslancov Martina Hrašku a Vladimíra Krížku.

V Bratislave dňa 18. decembra 1954.

Podpísaní sú poslanci: Ludovít Benada, Mária Gregorová, Ján Lešo, Ján Lichner, Štefan Nagy, František Seifer, Jozef Árvay, Michal Hatadá, Ján Kubiš, Helena Mitrová, Juraj Ondrejka.

Podpredsedníčka Ďurišová:

Má niekto iný návrh, prípadne doplňovací alebo pozmeňovací návrh? *

(Iné návrhy neboli.)

Pretože iného návrhu niet, budeme hlasovať, a to osobitne o voľbe predsedu, osobitne o štyroch podpredsedoch, potom o šiestich členoch predsedníctva a napokon o štyroch zapisovateľoch.

Kto je za to, aby za predsedu Slovenskej národnej rady bol zvolený znovu s. poslanec František Kubač, nech zdvihne ruku. (Búrliový potlesk.)

(Hlasovanie.)

Je niekto proti?

Zdržal sa niekto hlasovania?

(Nikto.)

Zisťujem, že za predsedu Slovenskej národnej rady bol jednohlasne zvolený s. František Kubač.

Prosím ho, aby sa ujal svojej funkcie.

(Predsedníctvo prevzal predseda František Kubač.)

Predseda Kubač:

Dávam hlasovať o voľbe podpredsedov.

Kto súhlasí s podaným návrhom, aby za podpredsedov boli zvolení poslanci Irena Ďurišová, František Déneš, Jozef Mjartan a Michal Žakovič, nech zdvihne ruku. (Búrliový potlesk.)

(Hlasovanie.)

Je niekto proti?

Zadržal sa niekto hlasovania?

(Nikto.)

Zisťujem, že štyria podpredsedovia Slovenskej národnej rady boli zvolení podľa návrhu.

Prosím novozvolených podpredsedov, aby zaujali svoje miesta na predsedníckej tribúne.

(Podpredsedovia zaujali miesta na predsedníckej tribúne.)

Dávam hlasovať o voľbe šiestich členov predsedníctva.

Kto súhlasí s podaným návrhom, aby za členov predsedníctva boli zvolení poslanci Vojtech Daubner, Milan Rázus, Andrej Bagar, Vasil Bilak, inž. Michal Hrubý a Jozef Križ, nech zdvihne ruku.

(Hlasovanie.)

Je niekto proti?

Zdržal sa niekto hlasovania?

(Nikto.)

Zisťujem, že šiesti členovia predsedníctva boli zvolení podľa návrhu.

Vážená Slovenská národná rada!

Súdružky a súdruhovia!

Dovoľte mi, aby som sa Vám úprimne poďakoval za dôveru, ktorú ste mi prejavili opätovným zvolením za predsedu Slovenskej národnej rady. Taktiež dovoľte, aby som Vám vyslovil vďaku za preukázanú dôveru aj v mene ostatných zvolených členov predsedníctva a funkcionárov Slovenskej národnej rady.

Novozvolené predsedníctvo i užšie predsedníctvo si uvedomuje, že jeho zodpovednou ústavnou úlohou je riadiť prácu Slovenskej národnej rady, že je teda hýbadiom celého aparátu tohto zákonodarného sboru. V značnej miere od nás, funkcionárov predsedníctva bude závisieť, či náplň činnosti Slovenskej národnej rady bude primeraná poslaniu, ktoré Slovenská národná rada má splniť a či všetky naše orgány budú pracovať sústavne a plánovite. Taktiež prvoradou úlohou nového predsedníctva bude pomáhať Vám, poslancom, v práci vo volebných obvodoch medzi ľuďmi.

Prosím, aby ste prijali uistenie tak odo mňa ako predsedu, ako aj od zvoleného predsedníctva a užšieho predsedníctva, že úlohy nám zverené splníme. Ale to bude možné len vtedy, keď nás Vy, všetci poslanci budete v našej práci podporovať vzorným plnením svojich poslanecských povinností. O túto svedomitú a tvorivú spoluprácu Vás prosím v mene predsedníctva Slovenskej národnej rady. (Potlesk.)

Napokon dávam hlasovať o voľbe štyroch zapisovateľov Slovenskej národnej rady.

Kto súhlasí, aby za zapisovateľov Slovenskej národnej rady boli zvolené poslankyne a poslanci Mária Feková, Jolana Hercková, Martin Hraško a Vladimír Križka, nech zdvihne ruku.

(Hlasovanie.)

Je niekto proti?

Zdržal sa niekto hlasovania?

(Nikto.)

Zisťujem, že zapisovatelia boli zvolení podľa návrhu.

Pokračujeme v rokovaní.

Oznamujem, že Sbor povereníkov na svojej schôdzke dňa 17. decembra 1954 sa jednomyseľne uzniesol podať podľa § 14 ods. 2 Ústavy demisiu.

Oznamujem, že predseda vlády republiky Československej poslal predsedníctvu Slovenskej národnej rady tento list zo 17. decembra 1954:

Predsedníctvo Slovenskej národnej rady,
Bratislava

Oznamujem, že vláda Československej republiky uznesením zo dňa 17. decembra 1954 vymenovala podľa § 114 ods. 1 Ústavy na návrh Ústredného výboru Slovenského národného frontu poslanca Rudolfa Strechaja (*búrliivý potlesk*) za predsedu Sboru povereníkov, poslanca Michala Bakuľu (*búrliivý potlesk*) za prvého podpredsedu Sboru povereníkov, poslanca Štefana Šebesta (*búrliivý potlesk*) za podpredsedu Sboru povereníkov, Oskara Jelňa za podpredsedu Sboru povereníkov a povereníka vnútra, (*búrliivý potlesk*) poslanca Pavla Majlinga za povereníka-predsedu Slovenského plánovacieho úradu, poslanca SNR inž. Jána Marku za povereníka financií, poslanca SNR Jozefa Gajdošíka za povereníka miestneho hospodárstva, poslanca SNR dr. h. c. Alexandra Horáka za povereníka spojov, poslanca Štefana Gažika za povereníka pôdohospodárstva, Jozefa Hojča za povereníka pracovných síl, poslanca SNR Ondreja Klokoča za povereníka kultúry, poslanca SNR inž. Samuela Takáča za povereníka ľahkého priemyslu, inž. Jána Bušniaka za povereníka obchodu, Jozefa Giretha za povereníka dopravy, poslanca SNR Jozefa Lukačoviča za povereníka stavebníctva, Jána Marcellého za povereníka potravinárskeho priemyslu, Ernesta Sýkoru za povereníka školstva, poslanca SNR Vojtecha Töröka za povereníka zdravotníctva, Františka Tupíka za povereníka lesov a drevárskeho priemyslu, dr. Juraja Uhrina za povereníka spravodlivosti. (*Živý potlesk.*)

Ďalej oznamujem, že boli rozdane dva iniciatívne návrhy zákonov, a to

návrh poslancov Vojtecha Daubnera, Jozefa Tokára, Márie Hanzlíkovej, Mateja Rusňáka, Ferdinanda Merešša a spoločníkov na vydanie zákona SNR o pracovnom a rokovacom poriadku Slovenskej národnej rady a

návrh poslancov Vojtecha Daubnera, Pavla Hudeca, Boženy Žitníkovej, Jozefa Hašu, Jána Cengela a spoločníkov na vydanie zákona SNR o náhradách poslancov Slovenskej národnej rady.

Prikróčíme k štvrtému bodu programu, ktorým je

voľba mandátového výboru.

Žiadam, aby bol prečítaný podaný návrh poslancov.

Vedúci Kancelárie Slovenskej národnej rady
Jozef Ilčík (číta):

Návrh poslancov Ludovíta Bortela, Ludovíta Kereka, Vladimíra Križku, dr. Miloša Krnu, Mateja Rusňáka a spoločníkov na voľbu mandátového výboru.

Podpísaní navrhujú, aby Slovenská národná rada zvolila do mandátového výboru týchto poslancov: Vasila Biľaka, Viktora Strmeňa, Rudolfa Benčurika, Jána Mockovčiča, Jozefa Tokára, Jána Merčáka, Pavla Lúča, Máriu Hanzlíkovú a Jána Trenčíka.

V Bratislave dňa 18. decembra 1954.

Podpísaní sú poslanci: Ludovít Bortel, Ludovít Kerek, Vladimír Križko, dr. Miloš Krno, Matej Rusňák, Ondrej Brandič, Anna Cuperová, Anna Kalinajová, Štefan Macháň, Ferdinand Merešš, Viera Pírková.

Predseda Kubač:

Má niekto iný návrh, prípadne doplňovací alebo pozmeňovací návrh?

(Iný návrh nebol.)

Pretože iného návrhu niet, dám o podanom návrhu hlasovať.

Kto je za návrh, nech zdvihne ruku.

(Hlasovanie.)

Je niekto proti?

Zdržal sa niekto hlasovania?

(Nikto.)

Zisťujem, že Slovenská národná rada zvolila mandátový výbor podľa návrhu.

Nasleduje posledný bod programu:

voľba dočasného výboru na prerokovanie iniciatívneho návrhu zákona o pracovnom a rokovacom poriadku Slovenskej národnej rady a iniciatívneho návrhu zákona o náhradách poslancov Slovenskej národnej rady.

Žiadam, aby bol prečítaný podaný návrh poslancov.

Vedúci Kancelárie Slovenskej národnej rady
Jozef Ilčík (číta):

Návrh poslancov Vojtecha Daubnera, Gejzu Hanzela, Jozefa Kysela, Viktora

Strmeňa, Jaroslava Tokana a spoločníkov na zriadenie dočasného dvanásťčlenného výboru na prerokovanie iniciatívnych návrhov zákonov SNR o pracovnom a rokovacom poriadku Slovenskej národnej rady a o náhradách poslancov Slovenskej národnej rady a na voľbu členov tohto výboru.

Podpísaní navrhujú, aby Slovenská národná rada zriadila na prerokovanie iniciatívnych návrhov zákonov SNR o pracovnom a rokovacom poriadku Slovenskej národnej rady a o náhradách poslancov Slovenskej národnej rady dočasný 12-členný výbor a aby zvolila do tohto výboru týchto poslancov: Milana Rázusa, Pavla Dubovského, Jozefa Tokára, dr. Ivana Štefánika, Ferdinanda Merešša, Ludovíta Bortela, Jána Lichnera, Jozefa Mésároša, Martina Hrašku, Annu Cuperovú, Andreja Bagara a inž. Michala Hrubého.

V Bratislave dňa 18. decembra 1954.

Podpísaní sú poslanci: Vojtech Daubner, Gejza Hanzel, Jozef Kysela, Viktor Strmeň, Jaroslav Tokan, Vasil Biľak, Rudolf Benčurik, Viktor Fuchs, Alžbeta Križmová, Helena Mitrová, František Ulrich.

Predseda Kubač:

Má niekto iný návrh, prípadne doplňovací alebo pozmeňovací návrh?

(Iný návrh nebol.)

Pretože iného návrhu niet, dám o podanom návrhu hlasovať.

Kto súhlasí s návrhom, nech zdvihne ruku.

(Hlasovanie.)

Je niekto proti?

Zdržal sa niekto hlasovania?

(Nikto.)

Zisťujem, že Slovenská národná rada zvolila dočasný výbor podľa návrhu.

Tým je program prvej schôdzky Slovenskej národnej rady vyčerpaný. Oznamujem, že podľa uznesenia užšieho predsedníctva druhá schôdzka Slovenskej národnej rady bude dnes popoludní o 15. hodine. Program bude rozdáný.

Schôdzku zaključujem.

(Koniec schôdzky o 10. hod. 30. min.)

2. schôdzka o 15. hod.:

Predseda Kubač:

Otváram druhú schôdzku Slovenskej národnej rady a zisťujem, že Slovenská národná rada je spôsobilá sa uznášať.

Prvým bodom programu je

vyhlásenie predsedu Sboru povereníkov.

Prosím predsedu Sboru povereníkov súdruha **Strechaja**, aby sa ujal slova.

Predseda Sboru povereníkov Strechaj:

Vážená vládna delegácia, vážený súdruh predseda vlády, vážena Slovenská národná rada!

Dovoľte mi, aby som z poverenia vládou vymenovaného XI. Sboru povereníkov a v jeho mene pozdravil z víťazných volieb vyššiu novú Slovenskú národnú radu.

Voľby do Národného zhromaždenia a Slovenskej národnej rady boli mohutnou celonárodnou manifestáciou nerozbornej jednoty nášho pracujúceho ľudu. Naši robotníci, družstevníci a ostatní pracujúci roľníci, spolu s pracujúcou inteligenciou vyjadrili sa v týchto voľbách znovu jednomyseľne za jednotu a bratstvo Čechov a Slovákov spolu s príslušníkmi ostatných u nás žijúcich národností. Voľby vyjadrili pevné rozhodnutie nášho ľudu kráčať stále tesnejšie po boku nepremožiteľného Sovietskeho sväzu a jeho hrdinského ľudu, boli prejavom oddanosti a zomknutosti nášho ľudu okolo svojej rodnej Komunistickej strany a vlády Národného frontu.

Schádzame sa bezprostredne po prvom zasadnutí novozvoleného Národného zhromaždenia, na ktorom predseda našej vlády súdruh **Viliam Široký** predniesol program novovymenovanej vlády republiky. Toto vyhlásenie je v súčasnom období celosvetového boja za udržanie mieru nesmierne dôležitým dokumentom, vyjadrujúcim za všetok náš ľud jasné stanovisko ku všetkým medzinárodným otázkam. Vyslovuje predovšetkým v súlade s tým, ako to cíti a myslí náš ľud, jednoznačné stanovisko a bezvýhradný súhlas s deklaráciou, prijatou na moskovskej konferencii zástupcov európskych krajín o kolektívnej bezpečnosti v Európe. Priebeh tejto konferencie, ktorá sa uskutočnila zo šlachetného podnetu Sovietskeho sväzu a ktorá, ako zdôraznil súdruh **Široký**, vojde do dejín ako udalosť historického významu v boji európskych národov za mier a za ich bezpečnosť proti hrozbám agresie, sledoval náš ľud veľmi pozorne. Moskovská konferencia sa vyznačovala jednomyseľnosťou celého deväťstomiliónového tábora socializmu a mieru, odhodlaného strážiť a ubrániť tú najcennejšiu vec ľudstva, mier v Európe a na celom svete.

Táto jednomyseľnosť vyjadrená jasnými, každému zrozumiteľnými slovami v moskovskej

deklarácii ukazuje nám, akú ohromnú silu predstavuje tento tábor zoskupený okolo nepremožiteľnej bašty mieru a pokroku, záštity slobody všetkých národov, okolo veľkého Sovietskeho sväzu. Tým, ktorí večne myslia na dobyvačné ciele, agresiu a vojnové besnenie v záujme svojho hanebného, kapitalistického obohacovania, ukázala, že už dávno minul čas, keď bolo možno rozhodovať o národoch bez národov. Moskovská konferencia a ten obrovský nástup pracujúcich mäs v našich spriatelovaných krajinách do boja proti parížskym zmluvám spolu so stupňujúcim sa odporom pracujúcich vo Francúzsku a v samotnom západnom Nemecku proti remilitarizácii západného Nemecka je pre nás veľkou posilou a mocnou výstrahou pre tých, ktorí si nevzali ponaučenie z nedávnych dejín a idú v šľapajách zvlčieho hitlerizmu.

Po celý čas moskovského rokovania boli zraky nášho ľudu upreté k slávnemu mestu pokroku a mieru, k Moskve. Tisíce telegramov a listov, ktoré delegácia našej vlády dostávala, boli prejavom spontánneho súhlasu s postupom našej vlády na tejto konferencii. Tisíce záväzkov prijatých na počesť tejto konferencie hovoria o úsilí nášho ľudu zvýšiť hospodársku a politickú moc našej republiky a pracovnými úspechmi zabezpečovať zvyšovanie jej obrany-schopnosti a úspešne napredovať po započatej ceste výstavby socializmu. Toto všetko sú tie najpresvedčivejšie dôkazy o tom, že u nás ľud, strana a vláda sú jednotní a že teda naša vládna delegácia vyslovila to, čo náš ľud cíti a za čo je rozhodnutý aj zviest spravodlivý boj.

Rozhodné slová vedúceho sovietskej delegácie, prvého námestníka predsedu Rady ministrov a ministra zahraničných vecí súdruha **Vjačeslava Michajloviča Molotova**, vyplývajúce z vedomia nepremožiteľnej sily Sovietskeho sväzu, naplňajú nás istotou v konečné víťazstvo tábora mieru a socializmu.

Takisto účasť zástupcu šeststomiliónového čínskeho národa a jeho vyhlásenie, že veľká Čína schvaľuje spoločnú deklaráciu účastníkov konferencie a príslušné opatrenie podporuje, ešte viac vyzdvihuje význam a dosah výsledkov konferencie a podtrhuje jednotnosť a pevnosť tábora mieru a socializmu.

Práve v týchto dňoch, keď západní imperialisti pokúšajú sa obnoviť v západnom Nemecku, ktorého ľud sa doteraz nezbavil následkov druhej svetovej vojny, prúšiacke militarizmus a na jeho čelo postaviť esesáckych vrahov, ktorí ešte neodpykali svoje tresty za zločiny spáchané na ľuďstve za druhej svetovej vojny, spomína si opäť ľud našej vlasti na tisíce tragédií, na všetky tie hrôzy a utrpenia.

Náš ľud nikdy nezabudne na všetky tie útrapy, čo mu hitlerovské hordy a hŕstka žoldnierskych gardistických pomáhačov na Slovensku spôsobili a ako nám našu krásnu zem spustošili. Posledná vojna a jej politické a sociálne následky spôsobili za obdobie 1936 — 1946 na

Slovensku 428.000 osôb skutočných strát na počte obyvateľstva, z toho straty na životoch mužov priamou účasťou na vojne činili 31.000 mužov, okrem toho vyše 60.000 obyvateľov zahynulo priamymi vojnovými akciami a hromadným vraždením civilného obyvateľstva hitle-rovcami. Nikdy nezabudneme na roky nacistic-kého temna, na zverstvá a neľudské besnenie tých, čo svojimi čizmami pošliapali všade, kde len vkročili, tie najzákladnejšie ľudské práva a prinášali so sebou hrozné utrpenie, hrôzu, ni-čenie životov a národných hodnôt v okupova-ných krajinách, na všetky tie rany a ústrky spôsobené národom a národnostiam našej re-publiky.

Matky a otcovia, ženy a deti, ktorí mnoho ráz museli prizerieť na mučenie svojich statoč-ných synov, mužov alebo otcov, ktorí prichá-dzali k masovým hrobom, aby hľadali svojich najbližších, stovky a tisíce tých, ktorých fašisti zbavili ľudskej dôstojnosti, vyhнали z domovov a do základov vypálili dediny, na toto utrpenie nezabudli. Popri Lidiciach, Ležákoch a Tokají-ku sú to občania Kremničky, Telgartu, Smre-čian, Lubele, Kvačian a ďalších desiatok obcí na Slovensku, ktorí v týchto dňoch, kedy úsilie celého mierumilovného ľudstva je zamerané na zabezpečenie mieru, spomínajú na všetko utr-penie spôsobené nášmu ľudu nacistickými vrah-mi a ich gardistickými pomáhačmi. Mnohí z na-ších spoluobčanov prešli peklom koncentrákov a gestapáckeho mučenia. Možno povedať, že celý náš národ okrem malej hrstky ľudacko-gardistických žoldnierov, čo svoj ľud zra-dili a fašizmu prislúhovali, pocítil zásahy fa-šistickej príšery na vlastnom tele. Preto všetok náš pracujúci ľud nikdy nezabudne na toto hrozné obdobie fašizmu a ním vyvolanej vojny a volá do celého sveta svoje jasné: „Už nikdy viac fašizmus! Nikdy viac vojnu!“ Náš ľud je ochotný urobiť všetko v prospech šľachetných mierových návrhov Sovietskeho sväzu. O tom svedčí aj mohutná konferencia Národného fron-tu v Prahe, manifestácia pražského ľudu na Staromestskom námestí, manifestácie v kraj-ských sídlach na Slovensku, predovšetkým tiež včerajšia mohutná manifestácia bratislavských pracujúcich.

Náš pracujúci ľud sa nebude nečinne prizer-ať na to, ako v bezprostrednom susedstve na-šej vlasti západní imperialisti chcú obnoviť na-cistický wehrmacht. Ľud si dôrazne želá, aby naša vlasť bola silná a dobre pripravená, aby v prípade nutnosti útočník dostal zdrcujúcu odpoveď. Všetci naši pracujúci prejavujú svoje vlastenectvo, lásku k rodnej zemi, republike a celému táboru mieru a socializmu — činmi, svojou každodennou svedomitou prácou, plne-ním plánu a svojich záväzkov. Už teraz možno pozorovať, ako jednotlivé pracoviská sa stáva-jú bojovými úsekmi. V závodoch a jednotných roľníckych družstvách, u prevažnej väčšiny in-dividuálne hospodáriacich malých a stredných roľníkov, všade možno pozorovať, ako sa rozví-

ja široké vlastenecké hnutie za plnenie radost-ných budovateľských úloh, ktoré nám vytýčil slávny X. sjazd Komunistickej strany Česko-slovenska a ktoré sú tiež hlavnou náplňou vlád-neho programu.

Preto dnes môžeme aj tu na pôde Sloven-skej národnej rady smelo vyhlásiť, že ešte nikdy nebol náš ľud tak jednotný a stmelенý, ako je dnes. Tak ako robotnícka trieda Sloven-ska vo svojom boji proti buržoázii našla svojho verného spojenca v českej robotníckej triede, i pri výstavbe šťastného Slovenska v jednotnej k socializmu spejúcej republike — pocituje všestrannú a účinnú pomoc českého ľudu. Tak-to sa prehlbuje a upevňuje naše nové socialis-tické vlastenectvo, vyznačujúce sa nerozbornou morálne-politickou jednotou českého a slo-venského ľudu, ako aj ľudu ostatných národ-ností našej milovanej Československej repu-bliky. V srdciach a myšliach nášho ľudu za-kotvila bezmedzná láska, úcta a oddanosť k hr-dinským národom Sovietskeho sväzu a celej prekrásnej sovietskej krajine.

V takomto ovzduší jednoty a odhodlanosti brániť vec mieru a budovať svoju vlasť ešte rýchlejšim uskutočňovaním smelých plánov strany a vlády Národného frontu v ozajstnú pevnosť mieru a krajinu bohatú a šťastnú, sa schádza novozvolená Slovenská národná rada.

V duchu Ústavy 9. mája 1948 sú Slovenská národná rada a Sbor povereníkov na území Slovenska tými najvyššími orgánmi, cez ktoré si náš pracujúci ľud sám vládne. Dôsledné uplatňovanie zásad stalinskej národnostnej po-litiky zabezpečuje úplnú rovnoprávnosť oboch bratských národov. Celoštátne orgány takisto ako slovenské národné orgány riadia sa spoloč-ným záujmom, ktorý je v súlade so záujmami a potrebami pracujúcich celej republiky, a to výstavbou socializmu v našej vlasti.

Vďaka nezištnej pomoci Sovietskeho sväzu našej republike a bratskej pomoci českej ro-botníckej triedy, uskutočnila sa na Slovensku v rokoch prvej päťročnice prvá etapa indu-strializácie Slovenska. Súčasne sme na precho-de k ďalšej etape rozvoja výrobných síl našej spoločnosti, ktorú nastúpime druhou českoslo-venskou päťročnicou.

V rokoch prvej päťročnice vzrástla na Slo-vensku významne priemyselná výroba, a to predovšetkým vo výrobe výrobných prostried-kov. Vybudovali sme veľký a moderný stro-jársky priemysel. Palivovú a energetickú zá-kladňu sme rýchlejšim tempom začali rozvíjať až v posledných rokoch päťročnice a preto na tomto úseku bude treba veľa dohádzať, aby sme odstránili zaostávanie a zabezpečili vzrastajúce potreby pre naše národné hospodárstvo a spo-trebitelskú verejnosť.

V päťročnici sme v našej krajine likvidovali nezamestnanosť a do pracovného procesu boli zapojené desaťtisíce nových pracovných síl

Súbežne s rastom nového priemyslu rástla rýchlo aj robotnícka trieda, ktorá v pevnom zväzku s pracujúcim roľníctvom je základným predpokladom našej úspešnej socialistickej výstavby republiky. Tým, že naše závody sú vybavované najmodernejším, technicky dokonalým zariadením, sú dané aj všetky predpoklady ďalšieho a to podstatného vzrastu produktivity práce, pre celkové zvýšenie technickej úrovne našej socialistickej výroby.

V tom istom období dosiahla aj poľnohospodárska výroba nesporných úspechov. Zvýšili sa hektárové výnosy, rozšírila sa v priebehu päťročného plánu plocha technických plodín o 64%, podstatne sa zvýšila produkcia bravčového mäsa a vlny. V našom poľnohospodárstve nastali základné zmeny v technickom vybavení. V roku 1954 pracovalo na poliach JRD, štátnych majetkov, malých a stredných roľníkov viac ako 10.600 traktorov, prepočítane na 15 HP, z toho vyše 3.706 pásových, 591 obilných kombajnov a tisíce iných dôležitých strojov a závesného náradia. V porovnaní s minulým rokom v tomto roku sa zvýšil počet obrábačov zemiakov o 17,6%, počet plečiek o 18,5%, repných kombajnov o 76,2% atď. Obilnými kombajnami sa v tomto roku zožalo dva razy viac obilia ako v žatve roku 1953. Na základe uznesenia strany a vlády boli urobené opatrenia, aby boli uskutočnené dodávky ďalších dôležitých strojov pre uľahčenie práce družstevníkov a ostatných pracujúcich roľníkov. Tým sa prispeje k urýchleniu poľnohospodárstva, ktoré zaostáva za našim priemyslom.

Veľké zmeny v triednej štruktúre našej spoločnosti a obrovský vzrast zamestnanosti boli v priebehu päťročnice sprevádzané aj vzrastom životnej úrovne pracujúcich. Stúpila spotreba textilu, obuvi, nábytku a iných predmetov. Postupne rástli aj nároky spotrebiteľov na kvalitu jednotlivých výrobkov a na množstvo sortimentov. Spotreba cukru vzrástla oproti roku 1936 o 90%, spotreba mäsa a mäsových výrobkov o 70% a spotreba masti na dva a pol násobok.

Rýchlo vzrastajúce priemyselné centrá a potreby pracujúcich v mestách a na dedinách vyžadovali si urýchlenú výstavbu bytových jednotiek. Zo štátnych prostriedkov bolo v priebehu päťročnice pre uspokojenie aspoň tých najnaliehavejších potrieb vybudovaných 40.729 bytov, okrem toho v rámci individuálnej výstavby, najmä na dedinách si naši občania postavili ďalších 33.374 bytov. Táto výstavba však, a to ani s prirátaním súkromnej bytovej výstavby, nestačila uspokojiť všetky oprávnené nároky pracujúcich. Hospodárske výsledky prvej päťročnice umožňujú nám teraz rozšírenie a zrýchlenie tempa výstavby bytov a tým aj postupné uspokojenie ďalších pracujúcich.

V päťročnici sa podstatne zvýšila starostlivosť, o zdravie pracujúcich, a to výstavbou nových, moderne vybavených nemocníc, zvýšením

počtu lekárov a zdravotníckych pracovníkov a zriaďovaním ambulatórií.

Všestrannú a potrebnú súčasného vývojového obdobia odpovedajúcu výchovu socialistickej inteligencie a odborných kádrov umožňuje v nebývalej miere rast nášho školstva. Vybuodovali sme desiatky nových vysokých a odborných škôl všetkých smerov. Vo všeobecne vzdelávacích školách sa dnes učí vyše 568.824 žiakov, na odborných školách vyše 36.130 žiakov a viac ako 13.000 študentov na vysokých školách. V školskom roku 1953/1954 sa vyškolovalo 873 príslušníkov technickej inteligencie, zatiaľ čo v školskom roku 1950/1951 sa ich vyškolovalo iba 314.

Zaznamenávame neustály a prudký rozvoj na úseku kultúrnom, kde pre uspokojenie neustále rastúcich požiadaviek nášho ľudu urýchlene pribúdajú najrozličnejšie kultúrne zariadenia. Počet kín vzrástol oproti predvojnovému stavu na sedemnásobok, počet vlastníkov rozhlasových prijímačov na štvornásobok, mnohonásobne sa zvýšil predaj kníh a časopisov.

Všetky tieto úspechy, ktoré sme dosiahli v rokoch prvej československej päťročnice, nám umožnili cestou peňažnej reformy konsolidovať naše hospodárstvo a zrušiť viazaný trh.

Súčasne je treba odstrániť ešte niektoré nedostatky, vyskytujúce sa v našom národnom hospodárstve, a pripraviť tak predpoklady na ďalší mocný rozmach našej výstavby. V súlade s vládnym vyhlásením zo septembra 1953 zvyšuje sa starostlivosť o rýchlejší rozvoj výroby spotrebných predmetov a o investičnú výstavbu na tomto úseku, aby bolo možno lepšie uspokojovať materiálne potreby nášho ľudu.

Plán priemyselnej výroby na rok 1954 napriek istým dielčim nedostatkom sa v podstate plní, čo sa kladne prejaví v ďalšom rozvoji výroby v budúcom roku.

Vďaka sústavnej starostlivosti strany a vlády, podarilo sa značne zlepšiť zásobovanie našich pracujúcich. O tom svedčí okrem iného vzrast maloobchodného obratu v tomto roku, ktorý sa zvýšil oproti roku 1953 v porovnateľných cenách o 16,6%. Zlepšilo sa aj zásobovanie našich dedín i keď sú tu ešte mnohé nedostatky.

Vážne a mnohé nedostatky možno stále ešte pozorovať v plnení investičného plánu. Naše stavebníctvo pri všetkých opatreniach, ktoré Sbor povereníkov v tomto smere v uplynulom období urobil, jednako vážne zaostáva. Tiež vážne nedostatky v našich projekčných organizáciách a u niektorých pracovníkov v projekcii ľahostajný, ba niekedy až nezodpovedný pomer k plneniu úloh vyplývajúcich z veľkorysej výstavby Slovenska nás nabáda k tomu, aby celý Sbor povereníkov sústredil svoju zvýšenú pozornosť na tieto slabé miesta. Nebudeme trpieť taký stav, kedy nezodpovedné plnenie investičných úloh zapríčiňuje zaostávanie výstavby by-

tových jednotiek, zaostávanie výstavby škôl, energetických diel, dôležitých priemyselných závodov atď. Sbor povereníkov sa bude musieť viac a sústavnejšie ako doteraz venovať otázkam práce stavebníctva a celkového plnenia plánu investičnej výstavby vo všetkých odvetviach. V tejto súvislosti bude treba ďalej zlepšovať prácu v nábore pracovných síl, starostlivosť o kultúrne, sociálne, zdravotné a iné uspokojovanie potrieb našich pracujúcich. Podobne ako vo vlastnej práci, bude aj od podriadených orgánov a národných výborov vyžadovať dôslednejšie plnenie jednotlivých úloh vyplývajúcich z uznesenia strany, vlády a Sboru povereníkov.

Sústredenú pozornosť budeme musieť venovať uhoľným baniam, aby na všetkých ťažkých vežiach neustále žiarili červené hviezdy.

Zvlášť zodpovedné sú úlohy v našom pôdohospodárstve, kde sme v tomto roku zvýšili živočíšnu výrobu, no kde sa nám nepodarilo v plnom rozsahu splniť úlohy vo zvyšovaní hektárových výnosov a úžitkovosti poľnohospodárskeho zvieratstva. Smernice X. sjazdu KSČ a uznesenia strany a vlády o dvoj až trojročnom pláne rozvoja nášho poľnohospodárstva budú v týchto rokoch hlavnou náplňou práce celého Sboru povereníkov, menovite štátnej poľnohospodárskej správy a národných výborov. Pôjde o to, aby sa týmto otázkam venovala stále väčšia pozornosť a poskytovala účinnejšia pomoc orgánom, ktoré sú v prvom rade povolané na to, aby tieto významné úlohy zabezpečovali. Iste nie je treba široko rozvádzať naše úlohy na tomto poli. Ide predovšetkým o to, aby sa intenzívnejšie hospodárilo na našej pôde, aby bola prevádzaná kultivácia dlhodobých úhorov a vôbec všetkej dosiaľ neobrobenej pôdy. To znamená rozšíriť osevné plochy, účelnejšie ich využiť a starať sa o dodržiavanie agrotechnických lehôt atď. Ďalšia mechanizácia poľnohospodárskych prác a zabezpečenie dodávok ďalších tisícov poľnohospodárskych strojov a náradia, ako o tom hovorí vládne vyhlásenie, to je otázka pomoci priemyslu nášmu poľnohospodárstvu. To prispieje k zlepšeniu práce strojových a traktorových staníc. Posilnenie týchto staníc novými politicky a odborne vyspelými kádrami sa isto prejaví aj vo výsledkoch nášho poľnohospodárstva. Zvýšenú pozornosť bude treba venovať upevňovaniu doterajších a budovaniu nových jednotných roľníckych družstiev, pritom poskytovať tiež väčšiu pomoc individuálne hospodáriacim malým a stredným roľníkom. Dôslednejším uplatnením sovietskych i našich pokrokových metód práce v poľnohospodárstve prispejeme k ďalšiemu jeho rozvoju, k zabezpečeniu stále lepšieho zásobovania spotrebiteľského trhu a pre náš ľahký a potravinársky priemysel potrebných domáciach surovin.

Hlavnou a rozhodujúcou podmienkou ďalšieho rozvoja nášho národného hospodárstva je všestranné zvyšovanie produktivity práce.

Rast produktivity práce musí byť vyšší ako rast priemerných zárobkov. Aby sme toto dosiahli, musíme odstrániť niektoré nedostatky z našej výroby. Budeme musieť lepšie organizovať prácu, vylúčiť veľké stratové časy, vykonať rad technicko-organizačných opatrení v našej výrobe, znížiť percento nepodarkov, zviest boj s absenciou a fluktuáciou, vporiadať sa s nadnormatívnymi zásobami a postupne zaviesť vnútropodnikový chozrasčot vo všetkých závodoch a na všetkých pracoviskách, kde už sú vytvorené predpoklady a v ostatných závodoch predpoklady pre toto vytvárať.

Technický pokrok, opierajúci sa o tvorivú iniciatívu širokých mas pracujúcich, je rozhodujúcim činiteľom pri zvyšovaní produktivity práce. Rýchle tempo rozvoja našej socialistickej výroby vyžaduje tomuto stavu odpovedajúci technický rozvoj. Náš ľudovodemokratický štát vytvoril hmotné a organizačné predpoklady pre plnenie tejto úlohy. Školia a pripravujú sa nové vedecké a technické kádre, závody sa vybavujú najnovšími strojmi a mechanizačnými prostriedkami. Pôjde teraz o to, aby sa podstatne zlepšila práca vedecko-výskumných ústavov, aby tieto zamerali svoje pracovné plány na konkrétne potreby nášho národného hospodárstva, aby sme sa vporiadali s nesprávnymi náhľadmi niektorých našich hospodárskych pracovníkov, ktorí spájajú uplatnenie novej techniky a nových výrobných metód vždy s nákladnou investičnou výstavbou.

Vážené súdružky, súdruhovia a milí priatelia!

V krátkom čase Sbor povereníkov po zhodnotení tohoročných výsledkov predostrie Slovenskej národnej rade zprávu o plnení plánu v roku 1954 a o úlohách plánu pre rok 1955 na Slovensku. Jednako dovoľte, aby som aspoň v krátkosti uviedol niektoré najhlavnejšie úlohy, ktorých plnenie Sbor povereníkov bude zabezpečovať v nastávajúcom období.

Štátny plán rozvoja národného hospodárstva na rok 1955 predpokladá na Slovensku ďalší vzrast priemyselnej výroby o 8,8% proti očakavanému plneniu v tomto roku. Na základe vládou schváleného plánu zvyšujú sa úlohy v ťažbe uhlia, vo výrobe elektriny, výrobe stavebných hmôt, potravinárskeho, ľahkého a drevospracujúceho priemyslu. Ďalej sa zvyšujú úlohy na úseku miestneho hospodárstva a komunálnych služieb. Na rozdiel od minulých rokov, keď prevažná časť rastu priemyselnej výroby sa dosahovala predovšetkým uvádzaním nových kapacít do prevádzky, zvýšenie výroby v budúcom roku bude treba dosiahnuť lepším využitím výrobných kapacít existujúcich závodov a podstatným vzrastom produktivity práce.

Prevažná časť rastu priemyselnej výroby bude teda krytá rastom produktivity práce, dosahovanej ďalším technickým rozvojom, a to menovite mechanizáciou ťažkých prác a zavá-

dzaním komplexnej mechanizácie. Pred poverenictvami, hlavnými správami, podnikmi a závodmi stojí teda veľmi zodpovedná úloha. V spolupráci s Revolučným odborovým hnutím, ČSM, Sväzom československo-sovietskeho priateľstva a inými masovými organizáciami zabezpečiť na závodoch včasné a správne vypracovanie technicko-priemyselných a finančných plánov pre jednotlivé podniky a rozvinúť širokú politickú kampaň, zameranú na uplatnenie a využitie všetkých pokrokových skúseností sovietskych a našich novátorov práce a všetkých tých skúseností, ktoré nám Sovietsky sväz tak nezištne v hojnej miere poskytuje.

V budúcom roku podľa plánu, schvaleného vládou, sa ďalej zvyšuje objem investícií na Slovensku. Vychádzajúc zo smerníc X. sjazdu KSČ, počíta sa v tomto pláne s riešením veľmi zodpovedných úloh a zvyšujú sa prostriedky pre rozvoj poľnohospodárstva o 85%, na úseku školskom sa počíta so skoro dvojnásobným zvýšením, na úseku zdravotníctva i na úseku kultúry s podstatným zvýšením. Plnenie týchto veľkých úloh bude vyžadovať od pracovníkov v stavebníctve, od investorov a národných výborov zvýšenú starostlivosť o investičnú výstavbu. Pôjde o včasnú prípravu potrebných projektov projekčnými zložkami a zabezpečenie plnenia plánu hneď od prvých dní budúceho roku. Pochopiteľne pôjde tiež o to, aby sme pri tomto plnení správne využili každý pracovný deň, lebo to, čo sa raz zanedbá, ako ukazujú skúsenosti z toho roku, ťažko sa dá v priebehu roku dohnať.

Ďalšou významnou úlohou, ktorú nám štátny plán na rok 1955 ukladá, je, ako som už uviedol, z hospodárnenie našej výroby a s tým súvisiace zabezpečenie úspor na všetkých úsekoch nášho národného hospodárstva. V budúcom roku sa majú vlastné náklady porovnateľnej výroby znížiť v priemysle riadenom poverenictvami o 31% oproti očakávanému plneniu v tomto roku. Podľa plánu rozpočtová hodnota stavieb má sa znížiť o 16%. Pre dosiahnutie tohto zníženia nákladov výroby a výstavby bude treba odhaliť a využiť všetky skryté rezervy, zlepšiť využitie strojov, zvýšiť úspory v surovinách, materiáloch, palivách a elektrickej energie a dosiahnuť plánovaný rast produktivity práce. Skrátka, pôjde o to, aby sme vyrábali viac, lepšie a lacnejšie ako doteraz.

Spĺnením týchto veľmi zodpovedných úloh v súvislosti s ďalším ve kým rozmachom nášho socialistického hospodárstva budeme musieť zvýšiť aj požiadavky a nároky na jednotlivé štátne a hospodárske orgány a celý štátny aparát na Slovensku.

Už X. sjazd Komunistickej strany Československa nás upozornil na nedostatky v práci štátneho aparátu a hospodárskych orgánov. Nedostatkami v práci štátneho aparátu na Slovensku sa zaoberalo aj plénum Ústredného vý-

boru Komunistickej strany Slovenska a Sbor povereníkov. Teraz pôjde o to, aby sme sa ďaleko rozhodnejšie vporiadali na všetkých úsekoch štátnej správy s kancelársko-byrokratickými formami práce, s vlašným pomerom k chybám a nedostatkom a s familiárnym postojom vedúcich pracovníkov k tým pracovníkom, ktorí svoje úlohy riadne neplnia. Treba skončiť s ľahostajnosťou k uzneseniam strany a vlády, ako i Sboru povereníkov a ďalej upevňovať pracovnú a štátnu disciplínu. Nižším zložkám štátneho a hospodárskeho aparátu musia im nadriadené orgány poskytovať stále účinnejšiu pomoc.

Dnes, keď spoločne uskutočňujeme veľké dielo výstavby socializmu, keď každý deň musí byť dňom usilovnej a plodnej práce, keď v priemyselných závodoch, v jednotných roľníckych družstvách a na ostatných pracoviskách sa v masovom meradle väčšina pracujúcich snaží dosiahnuť mimoriadne pracovné výsledky, treba, aby pracovníci celého štátneho aparátu vyplnili svoje sily a zapálení zdravou ctivadosťou podieľali sa s ostatnými pracujúcimi v ďaleko väčšej miere na plnení týchto radostných budovateľských úloh.

Viac ako polročný časový odstup od májových volieb, kedy si náš ľud na základe nových zákonov zvolil svoje národné výbory všetkých stupňov, stačí na to, aby sme posúdili zmeny, ktoré na tomto úseku voľby znamenali. Doterajšie skúsenosti hovoria o tom, že sa práca národných výborov čiastočne zlepšila a že národné výroby sa vo svojej činnosti v ďaleko väčšej miere radia s pracujúcimi miest a dedín a že sa o túto spoluprácu viac ako predtým opierajú. Pozorovať isté zlepšenie v hospodársko-organizátorskej a kultúrno-výchovnej činnosti národných výborov. Dochádza však ešte dosť často k porušovaniu socialistickej zákonnosti a štátnej disciplíny. Vážnejšie nedostatky sa vyskytujú ešte v činnosti stálych komisií, v príprave materiálov pre zasadnutia národných výborov a ich rád, a to najmä u národných výborov nižších stupňov, menovite miestnych národných výborov. Preto v najbližšom čase stojí pred nami veľmi zodpovedná úloha zabezpečiť zvyšovanie politickej a odbornej úrovne funkcionárov a pracovníkov národných výborov. V tomto smere bude treba poskytnúť účinnú pomoc národným výborom zo strany celého Sboru povereníkov.

Je priamo príkazom dňa ďalej zlepšovať prácu národných výborov, prehĺbovať ich spoluprácu, podobne ako spoluprácu celého štátneho aparátu s Revolučným odborovým hnutím, ČSM, SČSP a ostatnými zložkami Národného frontu. Takto bude Sbor povereníkov za plnej účasti širokých mas nášho ľudu ešte účinnejšie prispievať k tomu, aby všetky tie radostné budovateľské úlohy boli čo najlepšie na všetkých úsekoch plnené, ďalší rozvoj Slovenska, celej republiky a obranyschopnosť našej drahej vlasti zabezpečené.

Jednota nášho ľudu, prejavená tak výrazne vo voľbách do Národného zhromaždenia a Slovenskej národnej rady, ako i spontánny súhlas nášho ľudu s moskovskou konferenciou a na konferencii prijatou deklaráciou, zvýšená politická aktivita ľudu v celej našej republike, spojená s novými a novými pracovnými úspechmi, oprávňuje Sbor povereníkov k tomu, aby i na tomto mieste vysoko vyzdvihol tú radostnú skutočnosť, že dnešné kvitnúce Slovensko už dávno prestalo byť slabým politickým miestom našej republiky. Potvrdilo to slávne Slovenské národné povstanie a svedčia o tom mnohé radostné skutočnosti našej slovenskej prítomnosti. Slovenský ľud sa dávno odvrátil od tých, ktorí rozhodovali kedysi o národe v rozpore s jeho záujmami a túžbami. Spolu s českým národom a ostatnými národnosťami, žijúcimi v našej vlasti, stojí slovenský ľud v nerozbornom šiku proti každému útočníkovi, ktorý by sa chcel dotknúť našej republiky a jej ľudovodemokratického štátneho zriadenia.

Slovensko a jeho ľud idú každým dňom rýchlejšie k šťastnému životu. Mocný je tep slovenského života, mení sa skladba nášho národného hospodárstva a touto zmenou prechádza aj náš pracujúci človek. Náš robotník, družstevník a pracujúci roľník, príslušníci našej inteligencie stoja pevne na svojej rodnej zemi, zapálení odhodlaním prispievať svojim podielom k tomu, aby naša vlasť, ľudovodemokratická republika Československá, bola stále mocnejšou oporou tábora mieru a socializmu. Preto sa aj náš pracujúci ľud Slovenska tak jednoznačne postavil za moskovskú deklaráciu a za stanovisko, ktoré vláda republiky na moskovskej konferencii tmočila v jeho mene. Sbor povereníkov, opierajúc sa o túto jednotu nášho ľudu, bude na Slovensku usilovať o to, aby sa čo najúspešnejšie plnili všetky tie radostné úlohy, ktoré pre Slovensko vyplývajú z posledného vládneho vyhlásenia, predneseného ministerským predsedom súdruhom Širokým.

Od pamätných dní 10. výročia slávnych bojov o Duklu prebiehajú postupne v jednotlivých okresoch a obciach východného Slovenska oslavy tých radostných dní, kedy pred 10 rokmi slávna Sovietska armáda na svojom víťaznom postupe začala oslobodzovať našu drahú vlasť. Tieto oslavy, ktoré vyvrcholia v máji budúceho roku oslavami celoštátnymi, sú veľkou príležitosťou manifestácie vyjadriť svoju vďaku a lásku hrdinskému sovietskemu ľudu a jeho slávnej armáde, našej osloboditeľke.

Pracujúci Československa kráčajú s istotou vpred cestou výstavby socializmu. Navzdory všetkej zlobe a záreniu nepriateľov možno hovoriť, že víťazný pochod nášho ľudu sa nedá ničím zastaviť. Več socializmu a mieru sa stala vecou stá miliónov a preto jej bude patriť i konečné víťazstvo.

Pod vedením Sovietskeho sväzu bude náš ľud bojovať za zmiernenie medzinárodného

napätia a za zabezpečenie trvalého, spravodlivého mieru medzi národmi.

Pod vedením našej slávnej Komunistickej strany Československa pevne zomknutí v Národnom fronte pôjdeme vpred za víťazstvo socializmu v našej drahej vlasti.

Nech žije naša rodná Komunistická strana Československa a vláda republiky! (*Búrliivý, dlhotrvajúci potlesk.*)

Nech žije náš milovaný prezident republiky súdruh Antonín Z á p o t o c k ý, ktorý sa zajtra dožíva 70 rokov svojho plodného života, venovaného boju robotníckej triedy a veci socializmu! (*Búrliivý, dlhotrvajúci potlesk.*)

Nech žije naše večné priateľstvo a spojenectvo s osloboditeľským Sovietskym sväzom a jeho hrdinským ľuďom! (*Búrliivý, dlhotrvajúci potlesk.*)

Nech žije trvalý a spravodlivý mier! (*Búrliivý, dlhotrvajúci, jednotný potlesk.*)

Predseda Kubač:

Ďakujem predsedovi Sboru povereníkov s. S t r e c h a j o v i za jeho prejav.

Nasleduje

rozprava o vyhlásení predsedu Sboru povereníkov.

Oznamujem, že sa do rozpravy prihlásili:

člen predsedníctva Vojtech D u b n e r,

podpredseda Jozef M j a r t a n,

podpredseda Michal Ž á k o v i č,

poslanec Ondrej M e l i š k a,

člen predsedníctva Vasil B i ľ a k,

podpredseda František D é n e š

člen predsedníctva Milan R á z u s.

Dávam slovo prvému rečníkovi, členovi predsedníctva s. Vojtechovi D a u b n e r o v i.

Člen predsedníctva Daubner:

Súdružky a súdruhovia, bratia a sestry!

Novozvolená Slovenská národná rada začína svoju činnosť vo chvíľach, kedy myšlienky a city všetkého nášho ľudu sú zamerané k otázke zabezpečenia mieru v Európe. Naši robotníci, roľníci a pracujúca inteligencia, ktorí nás zvolili za poslancov, sú rozhorčení hanebnými plánmi imperialistov, vážne ohrozujúcimi svetový mier a bezpečnosť národov.

Náš ľud dosiahol od svojho oslobodenia významné úspechy. Sme dnes slobodní, máme verných priateľov v ľude Sovietskeho sväzu i v ľude všetkých krajín ľudovej demokracie a veľkej Číny. (*Predsedníctva sa ujala podpredsedníčka Ďurišová.*) Tvorivou prácou našich pracujúcich rozkvitla, rozkošatela a zmohtnula naša krajina. Našmu ľudu sa žije stále

lepšie a radostnejšie. Do tejto symfónie tvorivej práce chcú zasiahnuť ničivou rukou tí, ktorí už neraz rozpúťali hrozné vojny. Nepriatelia pokroku a ľudskosti chcú zavliecť svet na cestu vojny, na cestu nového masového vraždenia, na cestu nového pustošenia.

Preto náš ľud s takou radosťou privítal slová predsedu vlády súdruha Širokého, ktoré povedal dňa 13. decembra v Národnom zhromaždení: „Vychádzajúc zo smerníc Komunistickej strany Československa — osvedčenej a ľuďom uznanej vodkyne a organizátorky socialistickej výstavby v našej vlasti — a opierajúc sa o všetky vlastenecké a demokratické sily našich národov, združených v Národnom fronte, a najmä o nerozborný zväzok robotníkov a roľníkov tvoriaci základ Národného frontu, vynaloží vláda všetko úsilie o zabezpečenie ďalšieho všestranného plánovitého rozvoja všetkých odvetví národného hospodárstva, o upevnenie nezávislosti, obranyschopnosti a bezpečnosti našej vlasti, o neustále zvyšovanie hmotnej a kultúrnej úrovne ľudu.“

V týchto slovách je vyjadrená pevná línia našej politiky, línia nášho Národného frontu, ktorú chápe každý náš poctivý občan a pre jej splnenie obetavo pracuje. Ničím sa nedáme zviešť z nastúpenej cesty, z cesty budovania socializmu. Nedovolíme nikdy nikomu, aby toto naše úsilie maril.

Vieme všetci, že nielen v Európe, ale na celom svete prebieha boj dvoch táborov. Prvý tábor je mohutný tábor mieru, demokracie a pokroku, vedený Sovietskym sväzom. Pevnou súčasťou tohto tábora je veľká Čína a krajiny ľudovej demokracie. Všetko úsilie tábora mieru je zamerané na budovateľskú prácu pre blaho ľudu. Jeho politika vychádza zo zásady možnosti spolunažívania a vzájomnej spolupráce medzi všetkými národmi. Druhý tábor je tábor vojny, vedený americkými imperialistami, ktorí chcú uvrhnúť svet do nových vojnových hrôz, lebo len vo vojne vidia východisko, ako si zachovať svoje panstvo, ako zachovať kapitalistický poriadok, založený na vykorisťovaní národov. No, tieto dva tábory nie sú oddelené nijakou hranicou, ale sú prepletené ako červenou niťou spoločným želaním, ktoré spája srdcia všetkých mierumilovných ľudí na celom svete! Je to želanie, aby ľudstvo už nikdy nemuselo prežívať hrôzy, aké prežívalo cez druhú svetovú vojnu. Na strane tábora mieru sú milióny drobných pracujúcich ľudí v kapitalistických a koloniálnych krajinách, ktorí bojujú vytrvalo a húževnate za zachovanie svetového mieru.

Sovietsky sväz využíva každú príležitosť, aby ukázal možnosť trvalého zabezpečenia mieru, možnosť spolupráce aj celkom odlišných spoločenských systémov. Ale páni kapitalistického sveta sú hluchí a slepí k výzvam Sovietskeho sväzu, ktorým však rozumejú milióny. V záujme svojich ziskov ohrozujú mier. Keď

utrpejú vážne porážky svojej vojnovnej politiky v Kórei a vo Vietname, chcú vytvoriť nové ohnisko vojnového napätia v Európe. Vyzbrojujú západné Nemecko, tie sily, ktoré uvrhli národy Európy už niekoľkokrát do ťažkého vojnového utrpenia. Imperialisti dávajú zbrane do skrvavených rúk bývalých esesákov, stavajú na západe Európy letiská a vojenské základne, dvíhajú na nohy bývalú nacistickú wehrmacht. Usilujú sa o urýchlenie ratifikácie parížskych dohôd, ktorých skutočným cieľom je znemožniť mierové vyriešenie nemeckého problému a zavliecť európske národy do nových krvavých vojnových dobrodružstiev. Ratifikácia parížskych dohôd by znamenala vážne nebezpečenstvo pre mier v Európe.

Sovietsky sväz v tejto medzinárodnej situácii ukázal jasnú cestu, ktorá vedie k zmiereniu napätia. Deklarácia moskovskej konferencie hlboko zapôsobilá na všetok náš ľud. Jej historický význam je v tom, že ukazuje všetkým európskym krajinám cestu k upevneniu a zaručeniu trvalého mieru a bezpečnosti v Európe. Vytvorenie systému kolektívnej bezpečnosti je cesta, ktorá jedine zodpovedá životným záujmom európskych národov a ich historickým skúsenostiam. Krajiny tábora mieru otvorene pred celým svetom manifestujú svoju jednotu, svoje úsilie zachovať mier, ale súčasne aj svoju odhodlanosť brániť vec mieru a svoju nezávislosť proti akémukoľvek nepriateľovi, rozdrviť každý pokus o agresiu.

Ľud Československa odmieta s rozhorčením hanebné plány na remilitarizáciu západného Nemecka. Súčasne pokojne, s pevnou istotou a plným vedomím svojej sily vyhlasuje, že urobí všetko pre zachovanie mieru, svojej slobody a obranu vymožeností nového spoločenského poriadku. Ešte v mnohých rodinách našej vlasti krvácajú rany po obetiach minulej vojny. Nezabudli sme na ťažké roky okupácie, na koncentráky a na bezuzdné vraždenie. Na tieto ťažké roky nezabudneme nikdy, najmä teraz, keď po 10 rokoch vidíme, čo znamená slobodný život, zbavený biedy, strachu, nezamestnanosti a vykorisťovania. Život nášho ľudu sa zmenil na nepoznanie. Z nášho v minulosti ubiedeného Slovenska vyrastá ozajstná kvitnúca vlasť nášho ľudu. Vyrastajú nám nové závody, hydrocentrály, mestá a dediny menia svoj vzhlad. Na základe rozvoja výroby stupňuje sa všestranná starostlivosť o hmotné a kultúrne potreby nášho ľudu. Naše deti sú veselé a zdravé. Majú všetky možnosti vzdelania, všetky možnosti rozvoja svojich schopností. Nikdy a nikomu nedovolíme, aby nám ničil toto krásne dielo.

Práve v týchto dňoch celá propagačná mašinéria imperialistov vykrikuje, že cieľom parížskych dohôd je obrana mieru. Podľa vzoru Hitlera oprašujú skrachované výmysly o takzvanom „boľševickom nebezpečenstve“. Ich novinári a emigranti všetkých odtienkov štvú

a ohovárajú za judášky groš Sovietsky sväz, Čínu a krajiny ľudovej demokracie. Svojimi divokými výmyslami a ohovárkami veľa ráz prekonajú Hitlerovho šéfa propagandy Goebbelsa. Ich luhaniu, že parížske dohody sú zárukou bezpečnosti, neuverí ani francúzsky baník, ani roľník v Holandsku, ani nezamestnaný robotník z Ríma. Všetci vedia, že tieto dohody znamenajú remilitarizáciu západného Nemecka, že americkí protektori dávajú revanšistom v západnom Nemecku voľnú ruku k obnove dravého nemeckého militarizmu, k uskutočneniu agresívnych plánov proti národom východnej a západnej Európy. Americkí imperialisti dnes sľubujú nemeckému imperializmu Sudety, Alsasko-Lotrinsko, zajtra celé krajiny, aby mali v nemeckom imperializme nástroj, ochotný slúžiť ich reakčným protipokrokovým cieľom.

Každý rozumný človek vie, že armáda vytvorená z krvilačných esesákov, armáda, ktorú povedú Hitlerovi poňní maršálkovia a obergruppenführerovia, armáda, ktorá bude vyzbrojená kanónmi z Kruppových fabrik, nebude nikdy záštitou mieru. Na tvrdenie strojcov parížskych dohôd, že vraj vyzbrojenie západného Nemecka nie je na prekážku ďalšieho mierového rokovania, má náš ľud múdru odpoveď v porekadle: „Daj svini rohy, tak bude hrýzť, aj klat“. A takto vyzerá vyzbrojenie revanšistov západného Nemecka. Vrahom dávajú zbrane, pritom chcú ľud obalamútiť a vykresliť vrahov ako anjelov strážcov. Dnes títo zavijajú a zajtra by chceli vraždiť.

Keď hovoria imperialisti o mieri, myslia na vojnu. Dôkazom toho je aj cynické vyhlásenie Churchilla, ktorý v čase, keď hovoril o zničení nacizmu a o povojnovom budovaní sveta, staral sa o to, ako zachrániť zvyšky nacistickej wehrmacht a jej zbraní pre vojnu proti štátom, za ktorých spojenca sa verejne hlásil.

Hrbiacimi sa služobníkmi imperialistov sú aj zradcovia nášho ľudu — Lettrich, Osuský, Majer, Ripka a iní. Za dolárový bakšiš pokračujú vo svojej zrade a sú privržencami novej vojny. Takto ukazujú svoju pravú tvár. Kedysi pred ľuďom zastierali pravdu, ale ľud ich poznal a naložil s nimi podľa zásluhy. Skončili tak, ako skončí každý, kto sa s ľuďom rozide, kto ľud zradí — na smetisku dejín.

Naše úsilie po mieri, náš boj proti hrozbám vojny nie je výrazom našej slabosti! Nie sme proti vojne preto, že by sme sa báli, ale sme proti vojne preto, lebo vojnu nenávidíme, lebo vieme a sami sme to skúsili, aké utrpenie prináša ľudu. Sme proti vojne preto, lebo chceme uchrániť ľud od všetkých vojnových hrôz. Nebojíme sa. Keby ničomný agresor nedbal na našu výstrahu a napadol našu vlasť, nezastihne nás nepripravených. Sme hotoví po boku svojich spojencov a priateľov kedykoľvek odraziť a rozdrviť každý pokus o agresiu. V deklarácii moskovskej konferencie sa jasne

vyhlasuje, že národy zastúpené na tejto konferencii podniknú neodkladné opatrenia, aby proti agresívnym silám vojenského bloku západných mocností bola postavená zjednotená moc mierumilovných štátov. Preto náš ľud uvítal tak jasavo moskovskú deklaráciu a postavil sa plne za program svojej vlády. Z neho vychádza aj vyhlásenie predsedu Sboru poverenikov súdruha Střechaja na dnešnom zasadnutí Slovenskej národnej rady. Slovenská národná rada a jej poslanci, ktorí boli s takou láskou prijatí, veľkou väčšinou zvolení naším dobrým ľuďom, sú povinní zdvihnúť svoj hlas za jeho pokojný budovateľský život. Preto preč s parížskymi dohodami. My podporujeme zo všetkých síl politiku vlády Československej republiky i ďalšieho rozkvetu a obranyschopnosti našej vlasti.

Súdružky a súdruhovia, bratia a sestry!

Komunistická strana sa zrodila z ľudu a s ľuďom je nerozlučne spätá v celom svojom úsilí a snažení. Naša strana — ako vždy — nebude šetriť svojich síl pre vec ľudu. V záujme veci mieru, v záujme šťastnej budúcnosti nášho ľudu, budeme my komunisti ruka v ruke s príslušníkmi ostatných zložiek Národného frontu vysvetľovať ľuďom vývoj medzinárodnej situácie a budeme ho burcovať k zvýšenej bdelosti a ostrážitosti. A práve naša funkcia poslancov vyžaduje od nás, aby sme boli denne v spojení s pracujúcimi, so svojimi voličmi v mestách i na dedinách, aby sme si vytvárali pevné putá vzájomnej dôvery a pomáhali strane a vláde viesť náš ľud k ďalším úspechom pri výstavbe socializmu, najúčinnnejšej to zbrane v boji za zachovanie mieru.

Vo vyhlásení vlády sa hovorí: „Sledujúc so zvýšenou bdelosťou a ostrážitosťou medzinárodný vývoj, dôsledne odrážajúc imperialistické nástrahy a úklady o bezpečnosť našej republiky, bude vláda Československej republiky: pokračovať v organizovaní všestranného plánovitého rozvoja národného hospodárstva a na tomto podklade zabezpečovať trvalý rast životnej úrovne ľudu a rozmach národnej kultúry; sústavne upevňovať vládu robotníckej triedy vo zväzku s malými a strednými roľníkmi v našej vlasti a ďalej ju rozvíjať v duchu socialistickej demokracie; neustále posilňovať jednotu českého a slovenského národa, jednotu všetkého ľudu a jej základ — nerozborný zväzok robotníkov a roľníkov a upevňovať obranyschopnosť nášho štátu“.

Slovenská národná rada musí vidieť teraz svoju hlavnú úlohu v tom, aby prostredníctvom svojich poslancov mobilizovala ľud na zabezpečenie týchto úloh. Pre mier treba u nás bojovať predovšetkým plnením plánu a zabezpečením splnenia uznesení slávneho X. sjazdu Komunistickej strany Československa. Tieto smernice určujú ďalšie zvýšenie priemyselnej i poľnohospodárskej výroby, rysujú pred nami perspektívu II. päťročnice. Sme neotrasiteľní vo

svojej jednote. Najvýrečnejším dôkazom tejto morálne-politickej jednoty je plnenie budovateľských úloh. Urobíme všetko, aby naša vlasť bola ešte krajšia, bohatšia, silnejšia, aby bola ešte šťastnejším domovom všetkého nášho ľudu.

V nerozbornom zväzku našich národov s národmi Sovietskeho sväzu vytvoríme silnú, obranyschopnú našu vlasť — Československú republiku. Rozšírime spoluprácu s demokratickými krajinami. V pevnom priateľskom zväzku so všetkými krajinami tábora mieru a v úzkom priateľstve s pracujúcimi a mierumilovnými ľuďmi celého sveta podarí sa nám zvíťaziť nad temnými zámermi vojnových štváčov a upevniť nepremožiteľný tábor socializmu, vedený veľkým Sovietskym sväzom. (Potlesk.)

Podpredsedníčka Ďurišová:

Dávam slovo podpredsedovi s. Jozefovi Mjartanovi.

Podpredseda Mjartan:

Vážený pán predseda vlády, vážená vládna delegácia, vážená Slovenská národná rada!

Náš ľud s múdrosťou dobrého hospodára, s pocitom sebavedomého socialistického vlastenca a s láskou k svojej ľudovodemokratickej vlasti vyjadril svorne vo voľbách 28. novembra svoju vôľu: ísť pevne stále vpred k slnečnému socialistickému zajtrajšku, a rozhodne povedal — áno. Odovzdal svoje hlasy na kandidátov Národného frontu a tak plnozvučne povedal áno na politiku Národného frontu, ktorý pod vedením Komunistickej strany Československa vedie našu štátnu loď do bezpečného, mierového a ľudským štastím prekypujúceho prístavu socializmu. S plným dôrazom a so všetkou vážnosťou povedal áno na našu mierovú zahraničnú politiku, ktorá v zhode s mierovým úsilím veľkého Sovietskeho sväzu a ostatnými krajinami tábora mieru stavia sa čo najzodpovednejšie na odpor proti vojnovým plánom kapitalistického sveta.

Výsledok volieb do Národného zhromaždenia a Slovenskej národnej rady upevnil naše ľudovodemokratické zriadenie a potvrdil morálnu silu a jednotu všetkého pracujúceho ľudu v mestách i na dedinách.

Z tejto pevnej vôle nášho ľudu vzišli sme aj my, noví poslanci Slovenskej národnej rady ako zákonodárneho sboru na Slovensku, aby sme jeho vôľu svojou činnosťou úspešne vlievali do všetkých tokov nášho mocne prúdiaceho života pre blaho všetkých statočných ľudí. Je to úloha čestná a nanajvýš zodpovedná. Budeme sa preto usilovať zo všetkých svojich síl, aby sme na poste zástupcov ľudu v Slovenskej národnej rade obstáli čo najčestnejšie. Dnešný; tak prebohato kvitnúcí život na našom

Slovensku bude od nás čoraz nástojčivejšie požadovať, aby sme vo zvýšenej miere prispeli k urýchleniu výstavby jeho štastia v socialistickom Československu.

Sme právom a prirodzene hrdí na naše dnešné Slovensko, ktoré v dennodenne sa upevňujúcej jednote robotníckej triedy a pracujúceho roľníctva, ako aj pracujúcej inteligencie, v bratskej zhode a za výdatnej pomoci českého pracujúceho ľudu stalo sa v duchu le-ninsko-stalinskej národnostnej politiky neoddeliteľnou, hospodársky a kultúrne mocnejšou súčasťou našej drahej ľudovodemokratickej Československej vlasti. Industrializácia Slovenska v rámci prvej Gottwaldovej päťročnice zmenila na nepoznanie našu zem, úpiacu po stáročia pod vykorisťovateľským jarmom. Zmenila i ľudí. Tých ktorí plahočili na kamenistých rúnach i na žírnych pôdach veľkostatkárov, vykresala nových ľudí z vrchárov, z putujúcich drotárov a ubíjaných paholkov. Vliala mocné sebavedomie do ľudí, kedysi postávajúcich pred sprostredkovateľňami prác a bezmezdne vykorisťovaných domácim i cudzím kapitálom. Do tváre našej mládeže vpísala ozajstnú, hrdú mladost a staršej generácií pripravila zaslužený pokojný odpočinok.

Vybuďovali sme mohutný priemysel, vodné diela a početné kultúrne a sociálne stánky. Pochovali sme panstvo, vypásajúce sa na krvi ľudu a tým sme odstránili i chronickú chudokrvnosť nášho ľudu. Žobrácke palice sme poslámali na múroch nových fabriek a vystahovalecké batohy visia kdesi zaprášené v šopách ako pripomienka na našu smutnú minulosť.

Na tejto revolučnej premene, ktorá z agrárneho privesku predmníchovskej republiky premenila Slovensko na krajinu vyspelého priemyslu a moderného poľnohospodárstva, zúčastnila sa svojou činnosťou prácou aj Slovenská národná rada ako národný zastupiteľský sbor nášho ľudu. Jej prípadlo, najmä po februárovom víťazstve v roku 1948, riešiť všetky národné a regionálne problémy slovenské v súlade s Ústavou republiky z 9. mája 1948. Svoju zákonodarnú činnosť zameriavala tam, kde to vyžadovali osobitné záujmy Slovenska, doplňajúc tak v plnom súlade s najvyššími celoštátnymi orgánmi zákonodarnú činnosť nášho najvyššieho zákonodarného sboru, Národného zhromaždenia. Väčšina zákonov Slovenskej národnej rady zabezpečovala rozvoj národnostnej vzdelanosti a kultúry. Zákony na poli hospodárskom umožnili plynulejší vývoj v našom budovateľskom úsilí. Prirodzene, že Slovenská národná rada popri svojej zákonodarnej činnosti usilovala aj o stály styk s každodenným životom, o najužšie spojenie s pracujúcim ľudom. Na práci výborov Slovenskej národnej rady zúčastňovali sa pracujúci zo svojich pracovísk, vymieňali si s poslancami poznatky a skúsenosti a tak sa uľahčoval aj styk poslancov s pracujúcimi.

Naša ľudová demokracia, uplatňujúc zásadu leninsko-stalinskej národnostnej politiky, uložila slovenským národným orgánom, aby svojou činnosťou zabezpečovali rovnoprávnosť oboch našich národov. A Slovenská národná rada svojou činnosťou usilovala sa o dosiahnutie tohto cieľa.

Ústava 9. mája splnila požiadavky Slovenska a jeho ľudu, aby slovenský ľud mohol žiť a napredovať ako svojprávny celok. Ústava dala teda slovenskému národu jeho vlastných predstaviteľov, jeho vlastné národné orgány a pritom zachovala celistvosť a nedeliteľnosť spoločných záujmov v spoločnom a nedeliteľnom štáte, v našej republike.

O čom snívajú najvernejší synovia nášho ľudu, v minulosti nebojacie a vysoko dvihajúci zástavu pokroku a demokracie, to sa stalo v našom ľudovodemokratickom zriadení skutkom. V duchu celoštátnych úloh riešila osobitné problémy Slovenska Slovenská národná rada a Sbor povereníkov ako najvyššie slovenské národné orgány.

Cesta, po ktorej sa bude uberať novozvolená Slovenská národná rada, je cesta mierovej výstavby socializmu. Vytýčil ju X. sjazd Komunistickej strany Československa a plán národného rozvoja na rok 1955. Úlohy sú veľké a zodpovedné. V záujme ďalšieho zvyšovania hmotného a kultúrneho blahobytu nášho ľudu vytýčil X. sjazd Komunistickej strany veľkorysý program. Na plnení tohoto programu zúčastníme sa aj my, poslanci Slovenskej národnej rady, jednak na pôde SNR, v jednotlivých výboroch, v radách a združeniach poslancov a predovšetkým v čo najužšom spojení s pracujúcimi vo svojich volebných obvodoch. Sme si vedomí toho, že sme povinní pravidelne skladať účty zo svojej činnosti svojim voličom a takisto im podávať zprávy o činnosti Slovenskej národnej rady. V duchu socialistickej zákonnosti budeme dbať o to, aby zákony boli vykonávané a dodržiavané, a to najmä v úzkej súčinnosti s národnými výbormi a zložkami Národného frontu.

Jedna z hlavných úloh, ktorú vytýčil X. sjazd KSČ a ktorú zdôrazňuje i nedávne vládne vyhlásenie, je zabezpečiť podstatné zvýšenie poľnohospodárskej výroby. Pán predseda vlády vo vládnom vyhlásení povedal v tejto súvislosti, že „od toho, ako dôsledne bude vykonávaná politika strany a vlády voči pracujúcim roľníkom, od toho závisí napokon i ďalšia výstavba socializmu na dedine, ďalšie budovanie jednotných roľníckych družstiev a výstavba socializmu vôbec...“, od toho, ako dôsledne bude vykonávaná politika strany a vlády voči pracujúcim roľníkom, družstevným a individuálne hospodáriacim, od toho závisí i ďalšie významné upevňovanie vzťahu robotníkov so všetkými pracujúcimi roľníkmi.“

A tu pripadá Slovenskej národnej rade a jej poslancom jedna zo závažných úloh. Bude

našou najbližšou povinnosťou pomáhať národným výborom pre dôsledné uskutočňovanie politiky vlády Národného frontu a Komunistickej strany pri zvýšení poľnohospodárskej výroby a získavať občanov svojho volebného obvodu pre plnenie daných úloh.

Zo skúseností vieme, že na niektorých miestach sa podobné vážne uznesenia „plnia“ iba byrokraticky — administratívnymi formami, čo zapríčiňuje, že veľkolepé a krásne plány sú často nesprávne vysvetľované i chápané. Budeme dbať o to, aby najzrozumiteľnejšími formami boli vykladané zákony a opatrenia pre ďalšie zveľadenie nášho poľnohospodárstva a súčasne, aby boli plnené zvýšeným pracovným úsilím našich poľnohospodárov.

Náš vyvinutý priemysel a naša robotnícka trieda vytvorila všetky predpoklady, aby naše poľnohospodárstvo a jeho výroba dosiahli úroveň priemyselnej výroby. Stále vzrastajúci počet mechanizačných prostriedkov, ktoré dostáva naše poľnohospodárstvo, odstraňuje niekdajšiu drinu na poliach a umožňuje skvâlitnenie a znásobenie poľnohospodárskej výroby. Nie sme už ďaleko od toho, keď kravské jarmá poputujú do našich múzeí alebo poletia cez komíny do oblakov.

Družstevná myšlienka ovláda naše dediny, ktoré vidia, že iba v socialistickej veľkovýrobe je úspešná budúcnosť nášho poľnohospodárstva a tým aj nikdy nebyvalé zvýšenie životnej úrovne pracujúcich roľníkov. Ďalším upevňovaním a rozširovaním jednotných roľníckych družstiev prispejeme najlepšie k presvedčovaniu individuálne hospodáriacich roľníkov, že budúcnosť roľníkov v súčasnom vývoji pokroku a demokracie je jedine v družstvách, v spoločnom hospodárení. Naši jednotlivé pracujúci roľníci majú vzor v mnohých družstvách a štátnych majetkoch, ktoré dosahujú každým rokom, vďaka úspechom a skúsenostiam sovietskych poľnohospodárskych pracovníkov, stále vyššie výnosy a vyššiu úžitkovosť. Vidia, ako revolučne sa mení tvár našich zaostalých dedín, ako rastie kultúrnosť na vidieku a ako sa stará štát o poľnohospodárov. Vedia, že všetko úsilie našej vlády a Komunistickej strany smeruje k tomu, aby sa aj v poľnohospodárstve zahľadili všetky stopy neblahej minulosti. Každý statočný roľník si je vedomý toho, že ani jeden z bývalých kapitalistických režimov neurobil a ani nechcel urobiť toľko dobra pre zvýšenie životnej úrovne roľníctva, pre zveľadenie nášho poľnohospodárstva ako dnešné naše ľudovodemokratické zriadenie.

Záleží však i na nás všetkých, aby sa to vedomie v myšliach všetkých poctivo zmyšľajúcich ľudí umocnilo. Zameriame teda svoju činnosť z pôdy Slovenskej národnej rady tak, aby sme sa cez orgány ľudovej moci dostali ku každému pracujúcemu roľníkovi. Naša práca v tomto smere sústreďí sa na národné výbory, v spolupráci s ktorými môžeme v podstatnej miere

prispieť k tomu, aby sa smernice X. sjazdu KSC a uznesenia vlády o zvýšení poľnohospodárskej výroby plnili v súlade s ostatnými úsekmi nášho národného hospodárstva.

A tak isto môžeme prispieť i ku splneniu úloh, ktoré nám ukladá národohospodársky plán na rok 1955. To však predpokladá operatívnejšiu činnosť celej Slovenskej národnej rady a mobilizujúcej vplyv na všetky orgány, ktorým pripadá riešiť jednotlivé úlohy pre dostavbu socializmu u nás.

Na plnení programu našej vlády bude sa v nemalej miere podieľať aj Slovenská národná rada. To znamená pre nás všetkých pracovať ešte lepšie, dokonalejšie a sústavnejšie. Budeme sa preto usilovať zo všetkých síl, aby Slovenská národná rada, ako predstaviteľka svojbytnosti slovenského národa, stávala vždy slovenské záujmy v súlade s celoštátnymi. Aby bola mocným činiteľom jednoty Čechov a Slovákov tak, aby mobilizovala všetky naše sily v záujme národa, nerozbornosti a sily našej republiky, pre spoločnú výstavbu socializmu a pre spoločný radosný život nás i budúce pokolenie.

Úspechy, ktoré sme dosiahli doteraz pri uskutočňovaní nového spoločenského poriadku, naplňajú nás hrdosťou i pýchou. No nesmie sa nám zakrútiť hlava. Náš priemysel je silný a vzrastá ďalej. Naše poľnohospodárstvo sa rozmáha a je na správnej ceste k socialistickej veľkovýrobe. Pred našimi pracujúcimi roľníkmi niet nijakých prekážok, ktoré by im bránili vystavať si spoločnú strechu nad hlavou, spoločný družstevný domov, kypiaci statočnou prácou a bohatým životom. Nedostatky, ktoré sa pri vytváraní nového, socialistickeho života na našej dedine miestami vyskytujú, budeme trepezlivo a starostlivo odstraňovať. Aby sa krásne myšlienky X. sjazdu KSC a veľkorysé plány stali čím skôr skutkom pre blaho našich miest i dedín.

Doterajšie výsledky výstavby socializmu u nás naplňajú nás vedomím sily, akú sme nikdy predtým nemali. Preto sa pokojne a rozvážne dívame aj na udalosti, odohrávajúce sa mimo našich hraníc. Našu vnútornú silu umocňuje tá radosná skutočnosť, že sme obklopení v dĺžke 2,715 km našich hraníc priateľmi a spojencami. Opierame sa o temer miliardový tábor socializmu a demokracie. Predovšetkým o mohutný Sovietsky sväz, ktorého sily sú obrovské. Nemôžu nás zastrašiť nijaké vojnové prípravy, západných imperialistov. Budeme však pozorne sledovať všetky ich zločinné zámery, aby nás nepriateľ nenašiel nepripravených. A ako to povedal náš pán prezident republiky Antonín Žá p o t o c k ý: „... urobíme všetko, aby nijake, vojnovými chůtkami pomínutej šelme nesmele vôbec napadnúť pokúsiť sa beztretno strkať svoj krvilačný rypák do tvorivej práce miliónov občanov denne novými kvetami rozkvitajúcej záhrady našej milovanej vlasti.“

Z pôdy Slovenskej národnej rady budeme ako oko v hlave strážiť morálnu a politickú jednotu našich národov. V bratskej zhode s českým pracujúcim ľudom, v spolupráci s ostatnými národnosťami, upevňujúc neustále nerozborný zväzok robotníkov s roľníkmi, budeme s vlasteneckým zápalom pokračovať v diele dostavby nášho šťastného socialistickeho domova. Ešte s väčšou láskou sa primkneme k nášmu najvernejšiemu spojencovi, k mocnému staršiemu bratovi, k veľkému Sovietskemu sväzu, bez ktorého si nemožno predstaviť náš dnešný slobodný, ozajstným ľudským šťastím prekypujúci život. Urobíme všetko, aby Národný front pod vedením Komunistickej strany Československa víťazne postupoval na svojej ceste k socializmu a mieru. Aby naše drahé Slovensko čím skôr sa premenilo v ozajstnú kvitnúcu záhradu v socialistickej Československu.

Niet sily, ktorá by nás znova sotila do područia akýchkoľvek vykorisťovateľov. Niet sily, ktorá by na chrbty našich statočných ľudí znova zavesila vystahovalecké batohy, strčila im do ruky žobračenky a žobrálne palice. Slovenský národ nobol nikdy taký šťastný a silný ako je dnes. A do celého sveta s prirodzeným právom a hrdosťou volá ústami svojho básnika, burcovateľa za lepší, krajší svet:

„My sme u nás doma — my sme tuná páni!“
(Potlesk.)

Podpredsedníčka Ďurišová:

Dávam slovo podpredsedovi s. Michalovi Ž á k o v i č o v i.

Podpredseda Žákovič:

Vážená Slovenská národná rada!

Nová Slovenská národná rada, ktorá sa dnes zišla na svoje prvé zasadnutie, stojí pred vážnymi a naliehavými úlohami. Vo voľbách sa znova manifestačne ukázala jednota nášho ľudu, ktorý celou svojou silou a srdcom stojí za politikou svojej vlády Národného frontu, ktorý svojím hlasom, odovzdaným pre kandidátov Národného frontu, vyjadril svoju vôľu ďalej kráčať po našej ceste, spejúcej k socializmu a trvalému mieru.

Prichádzame všetci do nášho zákonodarného sboru s pevným odhodlaním plniť vôľu svojich voličov, konať a pracovať tak, aby z našej práce vyrástol ďalší blahobyť, aby sa rozvíjala a mohutnela naša ľudovodemokratická republika, aby sa náš štát čo najskvelejšie uplatnil vo svetovom tábore mieru a pokroku. Prichádzame sem všetci s pocitom vážnej zodpovednosti, ale aj radi, lebo vieme, že máme všetky možnosti spíniť všetky úlohy s plným úspechom, lebo za nami stojí pracujúci ľud, lebo za každým naším rozhodnutím stoja milióny verných občanov republiky.

Náš Národný front je osvedčený bojový zväzok pracujúcich, vedený slávnou Komunistickou stranou. V ňom nachádzajú plné uplatnenie všetky sily, v jeho rámci nielen majú možnosť, ale musia pracovať všetci, ktorým záleží na republike, ktorí chcú v nej vybudovať spokojný, blahobytný domov pre nás aj budúcich. Práve v predvolebnom čase i po voľbách, keď sa v Prahe i Bratislave, vo všetkých mestách a dedinách našej republiky rokovalo o tak vážnom probléme, ako je zaistenie bezpečnosti a mieru v Európe, ukázala sa sila Národného frontu najvýraznejšie. Predstavitelia všetkých politických strán, vládni činitelia, básnici a spisovatelia, robotníci a roľníci, katolícki biskupi a kňazi, zástupcovia všetkých náboženských spoločností, ženy aj mládež, všetci bez rozdielu sa hlásili k najužšej a najúčinnnejšej spolupráci, všetci jednomyselne prehlasovali, že stoja za svojou vládou Národného frontu, že chcú brániť mier, nezávislosť svojej republiky a slobodu.

Sila a veľkosť nášho Národného frontu tkvie v tom, že účinne a múdre stmeľuje všetky mohutné sily, ktorými vládne náš pracujúci ľud, že koordinuje všetky snahy poctivých občanov, ktorí vidia svoj cieľ a svoju budúcnosť v plnom víťazstve mierumilovných síl, vo svojej k socializmu kráčajúcej vlasti. Vieme dobre, ako treba k tomuto cieľu kráčať a čo treba robiť, aby sme k nemu čo najskôr dospeli. Osvojujeme si užitočnú a prezieravú politiku, ktorú vykonáva vedúca zložka Národného frontu, Komunistická strana Československa. Generálna línia jej slávnych sjazdov je vždy taká, že si ju osvojujú všetci poctiví občania našej vlasti.

Náš boj za svetový mier je nerozlučne spojený s heslom: Buduj vlast — posilniš mier. Pod týmto zorným uhlom sa musíme dívať na naše najbližšie a najnaliehavejšie úlohy. X. sjazd KSČ ukázal, že po veľkých úspechoch, ktoré sme dosiahli pri budovaní priemyslu, musíme bezpodmienečne zvýšiť aj poľnohospodársku výrobu, aby tak rástla naša životná úroveň, ako si želáme. Sjazd ukázal aj cestu, ktorou sa musíme uberať, aby naše poľnohospodárstvo bolo na výške, aby rozkvitali nové jednotné roľnícke družstvá, aby malí a strední roľníci boli schopní plniť zvýšené úlohy. Smernice X. sjazdu o zvýšení poľnohospodárskej výroby sa preto musia stať našou najvyhľadávanejšou pomôckou. Mnohí z nás, ba väčšina poslancov SNR má svoje pôsobisko na dedinách, na vidieku. Tu bezpodmienečne treba, aby sme si dokonale osvojili všetku problematiku, aby sme svojim voličom boli nápomocní pri ich každodennej práci, aby sme sa vedeli vypořiadat s ťažkosťami, s ktorými sa azda stretne. Trpezlivo treba ukazovať všetkým roľníkom, ktorí sú ešte mimo družstiev, že iba družstevná veľkovýroba pomôže zdvihnúť ich postavenie a zvýšiť životnú úroveň. K svojej presvedčovacej práci musíme pristupovať dobre pripravení, musíme byť s voličmi vo svojich obydloch v úzkom

styku, musíme zvládnuť všetky úlohy a nesmieťme pripustiť, aby ľudia, ktorí nás poctili svojou dôverou, boli sklamaní.

Zvyšovanie poľnohospodárskej výroby značí zvyšovanie životnej úrovne všetkých obyvateľov našej vlasti, podmieňuje blahobyť a spokojnosť. Spokojní občania sú aj najoddanejšími bojovníkmi za mier, preto každý nový kilogram mäsa alebo obilia je dôležitým príspevkom pri našom usilovaní. Presvedčovať našich spoluobčanov, zapojovať ich intenzívnejšie do nášho každodenného konania, oboznamovať ich so všetkým, čo prispieva k posilneniu republiky, tábora mieru, ukazovať im na nebezpečenstvá novej vojny, na úklady vojnových podpaľáčov, na výčiny domácich aj zahraničných nepriateľov, to je každodennou prácou všetkých poslancov. Sú to úlohy, ktoré musia byť prvoradou záležitosťou všetkých členov Národného frontu, všetkých jej občanov, no v prvom rade je to úloha naša. Keď sme sa predstavovali svojim voličom, boli sme svedkami toho, ako odhodlane a nadšene sa všetok náš ľud hlásil do tábora mieru, s akým odporom prijíma nové úklady západných imperialistov proti bezpečnosti európskych národov, ako jednomyselne sa stavia proti tomu, aby hitlerovskí esesáci a žoldieri kapitalistov dostali zbrane do ruky. Vyzbrojenie západného Nemecka sa v prvom rade dotýka života našich národov. Na vlastnom osude sme sa už viac ráz presvedčili, aké smrteľné nebezpečenstvo predstavuje nemecký militarizmus. Preto sme boli svedkami, s akou láskou prijal všetok náš ľud nové mierové návrhy Sovietskeho sväzu, preto náš ľud jednomyselne podporoval svoju vládu delegáciu, ktorá na konferencii v Moskve menom všetkého ľudu našej republiky vyhlásila nielen svoju ochotu všetkými silami prispieť k riešeniu sporných otázok cestou rokovania, ale ktorá pevne prehlásila, že po boku našich mocných priateľov urobí všetky opatrenia na zabezpečenie svojej slobody a nezávislosti. Na konferencii predstaviteľov Národného frontu v Prahe bolo toto odhodlanie nášho ľudu tlmočené s povznášajúcou jednotou a skalopevným odhodlaním. Z fabrík, z našich polí, z úradov a škôl prichádzalo desaťtisíc rezolúcií, ktoré jasne tlmočili vôľu našich ľudí chrániť mier, brániť všetky vymoženosti, ktoré nám dáva ľudovodemokratická republika, stáť pevne po boku Sovietskeho sväzu, ľudovej Číny a všetkých ostatných krajín, ktoré práve tak ako my si želajú mier, ktoré chránia slobodu a pokrok. Za každým slovom rezolúcií a listov však stálo státisíce nadšených rúk, ktoré svoju lásku k mieru a vlasti podopierajú budovateľskými skutkami. Na hrozby z Londýna, Bonnu a Paríža odpovedá náš ľud pokojnou, ale zvýšenou prácou. V tom väzí naša sila, v tom je istota, že svoj boj privedieme k úplnému víťazstvu. Vieme, že pokiaľ na západe štrncajú zbraňami generáli, ktorým chýba vojsko, kým o vojne hovoria zbrojárski magnáti, ľudom ne-

návidení, zatiaľ za mierovou politikou našej vlády Národného frontu stojí neochvejne všetok náš ľud, silný svojimi schopnosťami, svojou láskou k slobode a mieru.

Bude iste najkrajšou a najvdčačnejšou úlohou všetkých nás, volených zástupcov ľudu, aby sme všetkými svojimi silami pomáhali toto uvedenie a lásku zvyšovať, aby sme vždy stáli príkladom tam, kde pôjde o veci pre život národa dôležité. Ľud vždy správne vycíti, kto to myslí s ním úprimne a komu môže dôverovať. Preto ho nesmieme sklamať, preto svoju prácu musíme vykonávať s láskou, zodpovednosťou, musíme byť vždy poruke, keď nás pracujúci ľud bude potrebovať. Roznecovať čínorodú lásku k ľudovodemokratickej republike, starať sa so všetkou zodpovednosťou, aby budovateľské úsilie nebolo ničím hatené, aby všetky úlohy, ktoré na nás kladie prítomnosť aj budúcnosť, boli dobre splnené, to je úloha nás všetkých.

Náš Národný front sa už toľko ráz osvedčil, vykonal veľa pre blaho našich občanov a pre našu budúcnosť. Je pre nás ctou, ale aj záväzkom, aby sme v novej Slovenskej národnej rade svojou prácou dokázali, že sme hodní dôvery ľudu, ktorý nás sem poslal, a všetci si sľubujeme, že túto vysokú dôveru nikdy nesklameme, že vo vážnych chvíľach budeme napomáhať k tomu, aby zjednotenie, nevyčerpatelné sily, skryté v našom ľude, slúžili iba nášmu radosnému rastu, aby boli najcennejším príspevkom v boji ľudstva za víťazstvo mieru, ako si všetci zo srdca želáme! (*Potlesk.*)

Podpredsedníčka Ďurišová:

Dávam slovo poslancovi s. Ondrejovi Meliškovi.

Poslanec Meliška:

Vážená Slovenská národná rada, súdružky a súdruhovia!

Schádzame sa päť dní po ustavujúcej schôdzi Národného zhromaždenia, na ktorej predniesol program vlády jej predseda súdruh Viliam Široký. Prejav predsedu Sboru povereníkov súdruha Rudolfa Strechaja stavia pred nás konkrétne a nanajvýš zodpovedné úlohy pre plnenie vládneho programu na Slovensku. Na plnení týchto úloh sa bude významnou mierou podieľať i Revolučné odborové hnutie. Ako funkcionár odborového hnutia na Slovensku budem hovoriť o niektorých otázkach odborovej práce v závodoch a na poliach z hľadiska úloh, ktoré pred nás stavia program našej vlády.

Už len niekoľko málo dní nás delí od chvíle, keď naše závody začnú pracovať na svojich úlohách pre rok 1955. Mnohé závody nastúpia do nového roku s hrdou bilanciou — s vedomím dobre vykonanej práce pre blaho spoločnosti. Desiatky závodov, ktoré splnili predčasne úlohy

tohoročného plánu, sa obohatili novými tvoriacimi skúsenosťami svojich robotníkov, majstrov a technikov. Činní a prácou dokumentujú celonárodný súhlas s doterajšou politikou vlády Národného frontu, ktorá priniesla mohutný rozmach výrobných síl, rozvoj socialistického demokratizmu, zvýšenie životnej úrovne pracujúcich a upevnenie medzinárodného postavenia našej vlasti — ako povedal predseda vlády súdruh Viliam Široký.

Je nesporné, že na rozvoj priemyselnej výroby roku 1955 bude mať veľký vplyv aj práca našich odborových organizácií, ktoré v týchto dňoch volia nové závodné rady. Výročné členské schôdze úsekov, dielni a napokon celej závodnej skupiny ROH stali sa bilanciou doterajšej odborovej práce v závode, tribúnou otvorenej kritiky a sebakritiky. Diskusie na týchto odborárskych zhromaždeniach dávajú veľa cenných podnetov pre budúcu zodpovednú prácu novozvolených funkcionárov. Voľby do závodných odborových skupín charakterizuje čulá politická aktivita členov.

Odborové hnutie má dnes v rukách všetky prostriedky a bohaté skúsenosti, aby mohlo s úspechom plniť svoju základnú úlohu: mobilizovať pracujúcich za plnenie plánu a neustále zvyšovať starostlivosť o ich pracovné, kultúrne a sociálne potreby.

Sú to predovšetkým nové pokrokové metódy práce, ktoré pomáhajú našim robotníkom ovládnuť novú techniku práce, osvojiť si pracovné skúsenosti sovietskych a našich novátorov a tak dosahovať vynikajúce a stále vyššie výkony. Pomocou socialistického súťaženia prenášať nové metódy práce medzi široké masy robotníkov, pomáhať najmä tým, ktorí zostávajú, a zabezpečiť, aby všetci dosahovali pomocou nových metód práce lepšie výsledky.

Socialistické súťaženie organizuje predovšetkým odborová organizácia. Nesie plnú zodpovednosť za to, že dobrou prácou svojich orgánov zhora až nadol dokáže nadchnúť pracujúcich pre myšlienku súťaženia, že dokáže tvorivú iniciatívu a vynachádzavosť jednotlivcov zapojiť do spoločného úsilia kolektívu.

Máme početné príklady dobre organizovaného socialistického súťaženia, ktoré dokazujú, že odborové hnutie i pri jestvujúcich nedostatkoch vie správne organizovať socialistické súťaženie. Bavnárske závody v Bratislave získali v II. štvrtroku 1953 Červenú zástavu ministerstva a ÚV sväzu a v III. štvrtroku Červenú zástavu vlády. Tento úspech dosiahli preto, lebo odborová skupina v úzkej spolupráci s vedením závodu dokázali správnym zameraním socialistického súťaženia podľa dokumentu vlády a ÚRO splniť okrem iných ukazovateľov plán produktivity práce na 104,8% a plán akumulácie na 163,6%. Vysoké plnenie plánu akumulácie dosiahli na základe úspechov v akosti výrobkov a úspor pri znižovaní vlastných nákladov. Pod-

nik je jedným z najlepších pri uplatňovaní nových foriem práce.

Úlohy, ktoré predseda Sboru povereníkov súdruh Strechaj vo svojom prejave na dnešnom zasadaní Slovenskej národnej rady vytyčil, môžeme splniť len pri najväčšej účasti širokých mas pracujúcich. Pre rozvoj iniciatívy pracujúcich odborové skupiny organizujú výrobné porady, ktoré sa už v mnohých našich závodoch stali vhodnou formou účasti pracujúcich na riadení výroby. Pripomienky a návrhy robotníkov, ktoré podávajú na výrobných poradách, sú cenným podnetom pre vedenie závodu, ako a kde technicko-organizačnými opatreniami možno odstrániť nedostatky. V závode Klementa Gottwalda v Považskej Bystrici valcovňa robila sústavne veľké zmetky pri lisovaní určitých druhov plechov. Z výrobných porad, zvolanej na odstránenie tohto nedostatku, vyšiel návrh robotníkov na zhotovenie kartáčového stroja. Za necelých 6 týždňov cech generálnych opráv stroj vyrobil. Výsledok? Výrobky valcovne sú dnes neporovnateľne kvalitnejšie.

Ďalšie skvalitnenie výrobných porad, odstránenie ich doterajších nedostatkov, rozšírenie na desiatky ďalších závodov a zameranie na najpálčivejšie problémy výroby, to bude tiež prínos odborovej organizácie k splneniu vládneho programu.

Súčasne s prípravou plánu na rok 1955 pripravuje odborová organizácia uzatváranie kolektívnych zmlúv. Kolektívna zmluva je obojstranný záväzok vedenia podnikníka a odborovej organizácie a celoročný program činnosti závodnej rady. Odborová organizácia sleduje, aby sa kolektívne zmluvy presne plnili. V tom je základ dôvery pracujúcich v odborovú organizáciu, základ jej autority.

Plnenie tohoročných kolektívnych zmlúv prinieslo pracujúcim našich závodov a podnikov ďalšie zlepšenie pracovného prostredia, zvýšenú starostlivosť o ochranu a bezpečnosť práce a prehĺbenie odbornej kvalifikácie. Zvýšila sa i starostlivosť o sociálne a kultúrne zariadenia, vybudovali sa nové závodné kluby a červené kútiky.

S prípravou plánu na rok 1955 má odborová organizácia úlohu pomáhať pri vypracovaní technicko-priemyselných a finančných plánov. Ústredný výbor KSC a vláda republiky konštatovali, že základným nedostatkom pri vypracovaní a kontrole plnenia technicko-priemyselných a finančných plánov je malá účasť pracujúcich. Z toho vyplýva pre odborovú organizáciu úloha mobilizovať masy robotníkov, majstrov a technikov do boja za vypracovanie technicko-priemyselných a finančných plánov tak, aby sa využila iniciatíva, skúsenosti a uvedomenie pracujúcich. Technicko-priemyselný plán má slúžiť aj ďalšiemu upevneniu režimu hospodárnosti v našich závodoch. Neprestajné znižovanie vlastných nákladov je úlohou kaž-

dého závodu, lebo to značí zvyšovanie socialistickej akumulácie ako zdroja upevňovania hospodárskej moci našej vlasti.

Produktívnym využitím strojov, hospodárnou spotrebou surovín, energie a iných materiálových hodnôt možno zabezpečiť nielen splnenie a prekročenie plánovaných úloh, ale aj znižovanie cien životných potrieb, čo je prvoradý záujem všetkých pracujúcich. V širšej miere treba nám organizovať tiež výmenu skúseností z úspešných závodov, čo tiež pomáha pripraviť dobré podmienky pre plnenie plánu v budúcom roku. Príklad dobrej prípravy na úlohy roku 1955 ukazuje štvornásobný držiteľ Červenej zástavy v celoštátnom socialistickom súťažení — Považské chemické závody v Žiline. Na výrobných poradách, organizovaných vo všetkých smenách po uplynutí každej dekády, pripravili vzorný plán technicko-organizačných opatrení na rok 1955, zameraný na ďalšie spevnenie spotrebných noriem, na zvýšenie kvality výrobkov, spresnenie technologického postupu, zlepšenie ochrany a bezpečnosti práce a podobne. Treba teraz vynaložiť všetko úsilie, aby sa podobnými výsledkami v príprave na nový rok mohli pochváliť všetky slovenské závody a podniky, najmä v rozhodujúcich priemyselných odvetviach, v baniach a strojárstve.

Súdružky a súdruhovia!

Predseda vlády súdruh Viliam Široký v programe vlády prednesenom na ustavujúcej schôdzi Národného zhromaždenia povedal: „Podstatné zvýšenie poľnohospodárskej výroby sa môže dosiahnuť jedine za predpokladu ďalšieho upevnenia zväzku robotníkov a pracujúcich roľníkov pod vedením robotníckej triedy, za predpokladu bratskej spolupráce robotníckej triedy a roľníctva.“

Robotnícka trieda má životný záujem na socializácii nášho poľnohospodárstva. Len tak možno odstrániť disproporcie medzi priemyslom a poľnohospodárstvom a zabezpečiť viac potravín pre obyvateľstvo a viac surovín pre ľahký a potravinársky priemysel. Potrebujeme rozvinúť tržné zväzky medzi mestom a dedinou. Ešte lepšie zásobiť dedinu priemyselnými výrobkami a dosiahnuť, aby dedina dodávala viac svojich výrobkov pre mesto.

V tohoročnej žatve oživila a rozprúdila sa patronátna činnosť závodov nad JRD a STS. Všetky odborové orgány zapodievať sa už častejšie svojimi úlohami na dedine. Mnohé slovenské výbory sväzov sa môžu preukázať peknými výsledkami. Slovenský výbor Sväzu zamestnancov v drevárskom priemysle podnikol naše píly, aby poskytli svojim patronátnym družstvám účinnú politickú i materiálnu pomoc. Patronáty zvolenskej Bučiny nad JRD v Očovej a Pregeljky v Kráľovej Lehote nad slabším družstvom na okolí hodnotia ako najlepšie v okrese. Závody Slovenského výboru sväzu miestneho hospodárstva uzavreli tento roku

129 patronálnych zmlúv s jednotnými roľníckymi družstvami. Patronálne závody pomáhajú družstevníkom brigádami pri nárazových prácach a opravujú im stroje. V tomto roku bola už citeľnejšia pomoc patronálnych závodov aj pri politickom a organizačnom upevňovaní družstiev a pri zavádzaní správnej účtovnej evidencie. Kultúrne súbory závodných klubov a červených kútikov častejšie navštevovali družstvá a nielen predvádzali svoj program, ale pomáhali súčasne rozprúdiť aj kultúrno-masovú prácu na dedine a rozprúdiť ľudovú umeleckú tvorivosť družstevníkov. Pri mnohých úspechoch patronátov treba aj naďalej patronátnu činnosť prehĺbovať a pomáhať JRD najmä pri zvyšovaní živočíšnej a rastlinnej výroby ako reálneho predpokladu pre zabezpečenie stále rastúcej potreby obyvateľstva. Odborové organizácie si musia osvojiť všetky správne formy a metódy patronátnej činnosti ako nezbytného predpokladu pre prehĺbenie a zlepšenie patronátnej činnosti a celej našej politickej práce na dedine.

Dovoľte napokon ešte niekoľko slov k tým častiam referátu súdruha *Strechaja*, v ktorých hovoril o raste našej životnej úrovne. Veď najvlastnejšou úlohou Revolučného odborového hnutia je denná starostlivosť o človeka, o neustály rast jeho životných, sociálnych a kultúrnych potrieb. Odborová organizácia vykonáva úlohy národného poistenia a zdravotnej starostlivosti o pracujúcich. Organizuje rozsiahlu rekreáciu členov ROH, stará sa o ochranu a bezpečnosť pri práci, o kultúrne potreby pracujúcich cestou záujmových krúžkov v závodných kluboch a červených kútikoch. Vynaložíme aj v budúcom roku najväčšie úsilie, aby sme všetky tieto dôležité úseky odborovej činnosti ustavične zveľaďovali.

Po víťazných voľbách do Národného zhromaždenia a Slovenskej národnej rady Revolučné odborové hnutie, ako najmasovejšia zložka Národného frontu, vykročilo ešte pevnejšie do boja za aktivizovanie svojich členov pre splnenie úloh vládneho programu.

Revolučné odborové hnutie, ktoré je dnes v období volieb do závodných rád a sväzových orgánov, ako časti príprav na III. všeodborový sjazd, pod vedením Komunistickej strany Československa vykoná všetko, aby život robotníkov, roľníkov a inteligencie bol stále krajší, veselší a radostnejší.

Uvedomujúc si nebezpečenstvo, ktoré pre všetko mierumilovné ľudstvo značí ratifikácia parížskych a londýnskych dohôd, umožňujúca znovuvyzbrojenie západného Nemecka a tak prípravu novej svetovej vojny, všetok náš pracujúci ľud vyjadruje súhlas s moskovskou deklaráciou, ktorá dáva reálne predpoklady na vyriešenie zjednotenia Nemecka na mierových a demokratických základoch a tým zabezpečenie mieru v Európe a vo svete.

Zabezpečením plnenia výrobných úloh ako predpokladu pre zvyšovanie hmotnej a kultúr-

nej úrovne pracujúcich a výchovou státisícov svojich členov v neohrozených bojovníkov za ľudovodemokratickú republiku prispeje Revolučné odborové hnutie k upevneniu sily a obranyschopnosti svojej vlasti a tým aj k posilneniu mierových síl vo svete. (*Potlesk.*)

Podpredsedníčka **Ďurišová:**

Dávam slovo členovi predsedníctva s. **Vasilovi Biľakovi.**

Člen predsedníctva **Biľak:**

Súdružky a súdruhovia!

Tak ako programové vyhlásenie našej vlády, prednesené predsedom vlády súdruhom **Viliamom Širokým** pred Národným zhromaždením, tak i vyhlásenie Sboru povereníkov, prednesené predsedom Sboru povereníkov súdruhom **Strechajom**, vychádza zo skutočných túžob a požiadaviek nášho pracujúceho ľudu. Základnou myšlienkou vyhlásenia je zabezpečiť neustále zvyšovanie životnej a kultúrnej úrovne nášho obyvateľstva a súčasne posilniť naše národné hospodárstvo a obranyschopnosť našej vlasti.

Je to životná otázka všetkých našich pracujúcich bez rozdielu spoločenského postavenia, politickej, náboženskej a národnostnej príslušnosti. Náš ľud očakával takýto program vlády Národného frontu a vyhlásenie Sboru povereníkov, pretože za tie radostné perspektívy, ktoré sú v programe vlády, ľud hlasoval vo voľbách do Národného zhromaždenia a Slovenskej národnej rady. Náš ľud očakával takýto program, lebo vedel, že program vlády a vyhlásenie Sboru povereníkov bude vychádzať z uznesení X. sjazdu KSC, uznesení, ktoré boli našim pracujúcim ľuďom tak nadšene prijaté.

Vyhlásenie vlády a Sboru povereníkov je úplne totožné so záujmami oboch svojbytrých národov ČSR, Čechov a Slovákov, a ostatných národností, Maďarov, Ukrajincov, Nemcov i Poliakov žijúcich v ČSR.

Vďaka oslobodeniu slávnou Sovietskou armádou a vďaka tomu, že náš ľud pod vedením KSC vedel sa vypořadať s buržoáziou a vziať moc do vlastných rúk, mohla sa u nás riešiť i tak zložitá otázka, akú nemohla buržoázna republika ani takzvaný slovenský štát vyriešiť, to je otázka národnostná. KSC bola jediná politická strana, ktorá už za predmnichovskej republiky i za takzvaného slovenského štátu mala jasné stanovisko v národnostnej otázke. KSC vždy zdôrazňovala, že národnostná otázka je problém revolučný a nie ústavný, že zuzovať národnostnú otázku na ústavný problém znamená riešiť otázku reformami a nie revolúciou, to znamená pred buržoáziou sa klaňať a prosieť a nie proti nej bojovať.

Preto falošné a demagogické boli všetky reči o národnostnom oslobodení, aké hlásali agenti imperializmu, či už to bol Hlinka, Karmasin, Esterházy alebo Vološin i terajší zradcovia na Západe. Oni všetci bojovali len o právo vykorisťovať, a nie o právo pracujúceho človeka. Buržoázia bez rozdielu národnosti dávala nám Ukrajincom práve tak ako i ostatným národnostiam jediné právo, právo plakať v rodnom jazyku, ale nedala právo na prácu, právo na pôdu, právo na vzdelanie, nedala právo brániť vlasť, keď ju išiel drancovať fašizmus a ľud ju chcel brániť. Len politické, sociálne a ekonomické oslobodenie našej republiky dalo možnosť oslobodenia i národnostného. Dnes v našej ľudovodemokratickej republike máme všetci jednaké práva a povinnosti bez rozdielu národnosti. Dnes u nás sa neposudzuje človek podľa toho, aké je národnosti, akou rečou hovorí, ale človek sa posudzuje podľa toho, ako pracuje, ako prispieva k budovaniu soc. alizmu v našej spoločnej vlasti.

Dôsledným uskutočňovaním leninsko-stalinskej národnostnej politiky je v našej ČSR krok za krokom odstraňovaná faktická, po buržoázii zdedená hospodárska a kultúrna nerovnosť medzi našimi národmi a národnosťami. Dôkazom toho je i vyhlásenie vlády a Sboru povereníkov. Národnostná otázka, najmä u nás na Slovensku, je v podstate otázkou roľníckou. Vyriešiť národnostnú otázku znamenalo tiež dať roľníkom pôdu, znamená upevňovať zväzok robotníckej triedy s malým a stredným roľníctvom, čo sleduje i program vlády NF a vyhlásenie Sboru povereníkov. Dnes naši roľníci sú oprávnenými vlastníkami pôdy, na ktorej pracujú. Veľká pomoc, ktorú náš štát poskytuje nášmu poľnohospodárstvu, slúži všetkým pracujúcim roľníkom bez rozdielu národnosti. Vo všetkých krajoch, okresoch a dedinách našej ČSR je uplatňovaná pomoc nášmu poľnohospodárstvu podľa jednotných zásad. Dávajú sa každému rovnaké práva a povinnosti. Nikomu sa u nás nevyplácajú mzdy a platy podľa farby pleti alebo národnosti, ale podľa množstva a kvality vykonanej práce. Obdobne je to i na poli kultúrnom.

Základný článok výchovy našej mládeže — škola — je riadená podľa rovnakých zásad platných pre celú ČSR. Každý občan našej ČSR bez rozdielu národnosti má rovnaké právo na vzdelanie. Kultúra všetkých národností sa rozvíja ako nikdy predtým.

Cez národné výbory, ktoré znamenajú vládu v obci, okrese a kraji, účastní sa náš ľud bez rozdielu národností na správe štátu. Je pre nás poslancov SNR veľkým šťastím, že žijeme v oslobodenej vlasti, že žijeme v takom štáte, kde poslanci ľudu nemusia bojovať za práva tej-ktorej národnostnej menšiny, ale kde všetci bujeme za jednu spoločnú vec, za blaho a šťastie všetkých pracujúcich našej vlasti. Všetci vo svojej práci vychádzame a budeme

vychádzať i v budúcnosti z toho, čo nás spája, čo máme spoločné. To, čo nás spája, čo máme spoločné, je tak veľké a silné, že robí malým a nepodstatným všetko to, čo nás delí. Rozhodujúce, čo nás spája, je naša ideológia, uznávanie vedúcej úlohy KSČ, naša horúca láska k pracujúcemu ľudu, láska k spoločnej vlasti, bezmedzná oddanosť a vernosť nášmu osloboditeľovi, najvernejšiemu spojencovi, veľkému Sovietskemu sväzu. Idea vybudovania socializmu v našej vlasti, to je to silné puto, ktoré nás všetkých tak silno spája, že niet na svete sily, ktorá by nás roztrhla.

Vyhlásenie našej vlády a Sboru povereníkov ďalej upevňuje naše bratstvo, lebo znamená ďalšie zvyšovanie životnej a kultúrnej úrovne, znamená ďalší slobodný rozvoj všetkých národností žijúcich v ČSR. Náš ľud s nadšením a odhodlaním chce plniť program vlády Národného frontu, a to ako pokiaľ sa týka výstavby, tak i pokiaľ ide o obranu vlasti. Preto tak bezvýhradne sa staviame na podporu svojej vlády v boji proti znovuvyzbrojeniu západného Nemecka a za zachovanie svetového mieru. Náš ľud je odhodlaný pod vedením KSČ vyporiadať sa so všetkými nedostatkami, aby u nás bolo viacej bytov, uhlia, viac všetkých druhov tovaru, aby bolo viacej mäsa, mlieka a masti, aby bola vyššia produktivita práce a aby sa z hospodárnila výroba. Je však odhodlaný postaviť sa i proti tým, čo by chceli nás v našom snažení zastaviť, čo by chceli k nám ohňom a mečom znovu priniesť sociálny, hospodársky, kultúrny, politický a národnostný útlak. Vďaka tomu, že dnes si vládne ľud sám, že máme vládu Národného frontu a že vedúcou silou je KSČ, ktorá dáva jasnú líniu i v národnostnej otázke, je naša republika silná a jednotná ako nikdy predtým. V prípade ohrozenia našej republiky po boku Čechov a Slovákov by nastúpili na obranu svojej vlasti Maďari i Ukrajinci, Poliaci i Nemci, aby spoločnými silami zničili každého, kto by sa len pokúšal narušiť budovanie našej spoločnej vlasti. (Potlesk.)

Podpredsedníčka Ďurišová:

Dávam slovo podpredsedovi s. Františkovi Dénešovi.

Podpredseda Déneš:

Vážená Slovenská národná rada!

Súdružky a súdruhovia!

Radostne vítame vyhlásenie predsedu Sboru povereníkov súdruha Strecha ja, tak ako s nadšením sme prijali vládny program, prednesený predsedom vlády súdruhom Villiomom Širokým na prvom zasadnutí novozvoleného Národného zhromaždenia, lebo v tom programe vidíme ďalší dôkaz veľkej starostlivosti strany

a vlády o hospodársky rozvoj celej našej vlasti, záruku ďalšieho vzrastu blahobytu pracujúcich, ďalší krok k výstavbe socializmu a rozhodný krok k upevneniu svetového mieru. Veľké nadšenie, s ktorým nielen v Košickom kraji, ale všade inde v našej vlasti prijali vládny program, je spontánnym prejavom odhodlania splniť ten program s nasadením veľkého pracovného úsilia, schválené úlohy zabezpečiť tak, aby pracovné úspechy boli zdruvujúcou odpovedou pre rozvratné úmysly vojnových štváčov. Plánovaný hospodársky rozvoj našej vlasti, Slovenska, alebo nášho Košického kraja, znamená ďalší rozhodný krok k výstavbe socializmu a k zabezpečeniu požiadaviek základného ekonomického zákona socializmu. Úspechy, ktoré boli počas päťročného plánu, ako aj v roku 1954 docielené, nás oprávňujú k tomu, aby sme optimisticky a s pevnou vierou v ďalšie úspechy prikrčili k plneniu plánu na rok 1955.

V Košickom kraji za päťročného plánu sme vystavali 25 nových priemyselných závodov a 15 sme obnovili, v dôsledku čoho priemyslová výroba vzrástla o viac ako dvaapokrát a zamestnanosť v priemysle sa zvýšila o 95,6%. Tak plán industrializácie Slovenska doniesol zásadný obrat v hospodárskej štruktúre kraja. Z prevažne poľnohospodárskej oblasti vyrástla silná priemyselno-poľnohospodárska oblasť s pevnou robotníckou triedou, ktorá vo zväzku s pracujúcim roľníctvom poctivo stráži výdobytky veľkého Februára. Podstatne sa zvýšila životná úroveň obyvateľstva nielen tým, že dnes pracuje a zarába v kraji takmer štyrikrát toľko ľudí ako za predmníchovskej republiky, ale aj tým, že priemerné zárobky vzrástli všeobecne viac ako o 30% a v baniach, hutách a v strojárstve ešte podstatnejšie. V dôsledku takého rozmachu zamestnanosti bolo možno docieľiť to, že v roku 1954 podľa predaja v maloobchode pripadá na každého občana kraja napríklad tri páry topánok, jedny šaty, päť metrov bavlnenej látky atď. Keď porovnáme tieto údaje so skutočnosťou v kapitalistickej predmníchovskej republike, kde hlavne na východnom Slovensku dotrhané a bosé deti potulovali sa žobrajúc kúsok chleba, vidíme skutočnú starostlivosť strany a vlády o pracujúcich a práve tieto kontrasty dokazujú našim neprajníkom, že dnes sa u nás žije lepšie a radostnejšie.

Aj po stránke kultúrnej a sociálnej starostlivosti boli docielené nevídané úspechy. V kraji máme okrem širokej siete všeobecno-vzdelávacích škôl 20 odborných a 3 vysoké školy, na ktorých dnes študuje viac poslucháčov ako v predmníchovskej republike na celom Slovensku. V zdravotníctve dojčenská úmrtnosť sa znížila na tretinu a o zdravie pracujúcich je postarané jednak dôslednou preventívnou starostlivosťou, jednak liečebnou starostlivosťou v makarenských nemocniciach.

Je mimoriadne veľkým úspechom tejto doby, že šovinistickými vládcami rozoštvaná národnostná otázka bola v duchu leninsko-stalinských zásad aj na východnom Slovensku uspokojivo a pevne riešená. Dnes Slovák — Čech — Maďar a Ukrajinec svorne vedľa seba usiluje sa budovať krajšiu budúcnosť a upevniť mier.

Napriek všetkým snahám zachovať zásady zákona plánovitého proporcionálneho rozvoja národného hospodárstva pri plánovaní hospodárskeho rozvoja kraja došlo k disproporciám v rozmiestení výrobných síl a tak v rovnomernom vzraste životnej úrovne všetkých obyvateľov kraja. Napríklad severná časť Levočského okresu, kde v desiatich vzdialenejších obciach cca 4.000 obyvateľov žije z produktov málovýnosného poľnohospodárstva, nie je zapojená doteraz do zjazdnej cestnej siete, na elektrickú sieť a nemajú základné spoločenské vybavenia. V dôsledku toho účasť obyvateľstva na výstavbe socialistickej vlasti nie je dostatočne aktívna. Bude našou úlohou postarať sa pre obyvateľov tejto oblasti o možnosti získania lepšieho zárobku a poskytnúť im potrebnú vybavenosť po stránke kultúrnej a sociálnej.

X. sjazd KSČ dal smer ďalšiemu hospodárskemu rozvoju našej vlasti. V duchu uzneseňa X. sjazdu KSČ bol zostavený aj plán hospodárskeho rozvoja Košického kraja na rok 1955, v ktorom vedúcu úlohu hrá rozvoj poľnohospodárskej výroby ako hlavný článok plánu na nasledujúce dva až tri roky. Fond ornej pôdy rozširujeme v roku 1955 o 3.800 hektárov a v rámci záväzku Košického kraja — rekultivovať 13.700 hektárov málovýnosných lúk a pastvísk — už v roku 1954 sme rozorali 4.700 hektárov a tým podstatne sme rozšírili krmovinovú základňu. Okrem toho v záujme maximálneho rozšírenia krmovinovej základne znižujeme osevnú plochu obilia o 4.900 hektárov pre pestovanie krmovín na ornej pôde. Pomerne k rozšírenej krmovinovej základni zvyšujeme stavy a kvalitu dobytky a zabezpečujeme lepšiu úžitkovosť správnu krmnou technikou, vytvorením krmovínových skupín a správnym odmeňovaním. V rámci akcie zveľaďovania poľnohospodárstva započne sa v roku 1955 s vybudovaním veľkého odvodňovacieho a zavlažovacieho systému Východoslovenskej nížiny, v ktorej získame 22.000 hektárov ornej pôdy a zvyšujeme úrodnosť na ďalších 80.000 hektároch. V duchu vládneho programu budeme upevňovať naše jednotné roľnícke družstvá a poskytovať konkrétnu pomoc individuálne hospodáriacim malým a stredným roľníkom. Kde to treba, zabezpečujeme návrat roľníkov do poľnohospodárstva a pre zaistenie novej generácie poľnohospodárskej presvedčovaním získame mládež do výroby a do poľnohospodárskych škôl.

V ostatných úsekoch úlohy plánu na rok 1955 sú veľké a radostné. Základom zvýšenia priemyselnej výroby bude hlavne vzrast pro-

duktivity práce, v ktorom spočívajú rezervné zdroje nášho blahobytu. Ťažba železných rúd, ako špeciálny druh ťažkého priemyslu v kraji má — napriek tomu, že plán na rok 1954 nebude na 100% splnený — nové veľké úlohy, pre úspešné plnenie ktorých poskytneme našim baníkom všetky prostriedky. Behom budúceho roku dáme do prevádzky časť nového magnezitového kombinátu, čo bude veľkým prínosom do našej priemyselnej výroby. V snahe zvýšiť produkciu elektrickej energie dáme do úplnej prevádzky Dobšinskú hydroelektrárňu a ďalšie energetické zdroje. V doprave zahájime dopravu na trati Turňa—Rožňava a tým zapojíme značnú časť nášho kraja do celoštátnej dopravnej siete. Mimoriadne úlohy čakajú na naše stavebníctvo v kraji, kde v roku 1955 treba postaviť vyše 3.000 bytových jednotiek, školy, nemocnice a iné spoločenské zariadenia.

Perspektívy nášho budovateľského úsilia sú radostné a preto naša úloha je poctivou a svedomitou prácou sa pripraviť na tieto úlohy, ktoré padajú do rozhodujúcej etapy nášho boja za mier. Za účelom všestranného posilnenia našej vlasti v tomto čase je zvlášť dôležité bojovať za zvýšenie výroby vo všetkých odvetviach nášho priemyslu a poľnohospodárstva sústavným zvyšovaním produktivity práce a znižovaním vlastných nákladov, bojovať za prísnu hospodárnosť a za dodržiavanie pracovnej a štátnej disciplíny. To je v tomto období najvlasteneckejšia úloha a povinnosť každého občana, ktorý ozaj chce bojovať za udržanie mieru a uchránenie našej slobody a národnej nezávislosti. Náš prezident republiky súdruh **Zápotocký** na celoštátnej konferencii Národného frontu povedal: „Nestačí si len mier želať, treba mier ubrániť a za udržanie mieru i bojovať!“ Sľubujeme našej strane a vláde, že každodenným bojom za rozvoj našej výroby, za rast produktivity práce a hospodárnosť zabezpečíme ďalší rozkvet našej vlasti a takto jednotne v boji a práci prispejeme k upevneniu svetového mieru. *(Potlesk.)*

Podpredsedníčka Ďurišová:

Dávam slovo členovi predsedníctva s. Milanovi **Rázusovi**.

Člen predsedníctva Rázus:

Vážená Slovenská národná rada!

Vyhlasenie predsedu Sboru poverenikov súdruha **Strechaja** sa opiera o mudrú a osvedčenú politiku rodnej Komunistickéj strany Československa a ukazuje, ako budeme na Slovensku uskutočňovať úlohy, vytýčené v programe vlády Národného frontu. Je to program ďalšieho plánovitého rozvoja národného hospodárstva a na tom podklade trvalého rastu životnej úrovne, plán neustáleho upevňovania zväzku robotníckej triedy s malými a strednými roľníkmi, utužovania vlasteneckej

jednoty nášho ľudu, upevňovania sily a obranyschopnosti našej vlasti. Slovom je to program rozkvetu hospodárstva i kultúry, mieru a bezpečnosti, zodpovedajúci plne a všestranne stanovisku, požiadavkám a záujmom mládeže, ktorá žije šťastným a plným životom, bez obavy o svoju budúcnosť, ktorá má všetky možnosti uplatnenia svojich tvorivých síl a schopností, mládeže, ktorá žije v krajine, kde niet kapitalistického vykorisťovania a útlaku, kde cieľom všetkého snaženia je dobro človeka.

Pri plnení vládneho programu sa bude mládež plne podieľať, lebo vie, že svojou nadšenou a obetavou prácou a učením, svojím bojom prispieva na budovanie svojej krásnej budúcnosti, upevňuje a posilňuje milovanú vlasť a prispieva v boji za svetový mier.

Kráčať v predných radoch budovateľov socializmu v našej vlasti a bojovníkov za mier je najväčšia česť, najkrajšia úloha mladých ľudí. A práve dnes treba vynaložiť všetky sily, um, vynaliezavosť a nadšenie chlapcov a dievčat na všetkých pracoviskách, aby sme mohli zvyšovať hospodársku silu a obranyschopnosť našej vlasti a celého mierového tábora.

Mládež s najväčším rozhorčením odsudzuje parížske a londýnske dohody o znovuvyzbrojení západného Nemecka a jeho zapojení do západného agresívneho bloku, namiereného proti mierumilovným krajinám. Plne a nadšene súhlasí s deklaráciou vlád mierumilovných krajín, zúčastnených na moskovskej konferencii, lebo tento dokument ukazuje cestu k vytvoreniu kolektívnej bezpečnosti a zabezpečeniu mieru v Európe. Plne sa stavia za prehlásenie, že v prípade ratifikácie dohôd o vyzbrojení revanšistického západného Nemecka v parlamentoch západných kapitalistických krajín budú urobené i zo strany našej vlády všetky potrebné opatrenia na zabezpečenie slobody a nezávislosti našej vlasti. Na tisícoch schôdzí, na besedách a vo zvýšenom pracovnom úsilí mládež vyjadruje svoju snahu čo najviac prispieť pre ďalšie upevnenie sily a obranyschopnosti našej vlasti, urobiť všetko, aby sa dobre pripravila i na jej obranu.

Mládež dobre vie, že mierový tábor je neporaziteľný. Náš ľud nestojí v boji za mier osamotený, ale vo vernom spojení s ľudom nepremožiteľného Sovietskeho sväzu a ostatných spriatelovaných krajín, včítane mohutnej 600 miliónovej Číny, smelo čelí všetkým snahám vojnových štváčov.

V duchu hesla „Buduj vlasť, posilniš mier“ mládež na mnohých závodoch, STS, ŠM a deňoch prijíma a čestne plní budovateľské záväzky k sjazdu ČSM. Treba však dať všetky sily mládeže do plnenia úloh na pracovisku, považovať za vec cti prekračovať normy a plány, pracovať kvalitne, bez strát a zmetkov. Hospodárnosť na pracoviskách, dôsledné plnenie a prekročovanie plánov, zavádzanie nových metód práce a ďalší rozvoj socialistického sú-

ťaženia, to všetko upevňuje hospodársku silu a obranyschopnosť našej vlasti. Naopak, každé lajdáctvo, nezodpovednosť, absencia, vyrába nie zmetkov a nekvalitných výrobkov oslabuje hospodársku silu a obranyschopnosť štátu. To musíme vysvetľovať všetkým mladým ľuďom, aby mládež vyzdvihovala spomedzi seba najlepších pracovníkov, brala si ich za vzor a vytvárala verejnú mienku proti lajdákovi a absentérovi, aby bola v prvých radoch boja za plnenie plánu a za pracovnú disciplínu.

Dnes už nestačí, keď je len časť mladých ľudí aktívnych, keď si vzorne plní svoje povinnosti na pracovisku. Nestačí, keď dobre pracuje sväzácko-mládežnícka dielňa alebo úderka. Dnes má považovať každý občan za svoju česť prispieť všetkými silami a schopnosťami pre nový rozmach výroby, pre rast produktivity práce, aby sme mohli nielen zabezpečiť plnú obranyschopnosť krajiny, ale i trvalý rast životnej úrovne. ČSM stojí pred úlohou rozvinúť široké vlastenecké hnutie mládeže najmä v prípravách na celoštátny sjazd ČSM a zapojiť všetku mládež na závodoch do socialistického súťaženia. Osobitnú pozornosť bude ČSM venovať účasti mládeže na vypracovaní technickopriemyselných a finančných plánov, najmä navrhovaniu potrebných technicko-organizačných opatrení a hnutiu za česť továrenskej značky.

Otváranie nových uhoľných baní v Prešovskom kraji je pre mládež radostnou udalosťou. Mládež chápe význam plnenia úloh v našom uhoľnom priemysle. Dokazujú to mladí ľudia v Handlovej, v Novákoch, na svojich pracoviskách, každodenne i pri organizovaní dobrovoľných smien na počesť sjazdu ČSM, ktorých zmyslom bolo znížiť mankú v plnení plánu ťažby. Dokazuje to i vyše 600 mladých ľudí, ktorí nastúpili do baní v tomto roku najmä z kraja Žilina a Bratislava.

Program vlády Národného frontu ukazuje nádherné perspektívy roľníckej mládeži. Jeho splnenie bude znamenať prenikavý krok vpred v našom poľnohospodárstve, ktoré sa stane po sovietskom najmechanizovanejším na svete. Nová technika na dedine prinesie mládeži nikdy nevidané možnosti a vyhliadky, zaujímavú a radostnú prácu a súčasne i skvelé možnosti kultúrneho života.

V tomto roku nastúpilo do poľnohospodárstva skoro 20.000 mladých ľudí a do pohraničia zo Slovenska vyše 1.000 mladých ľudí. To však ani zďaleka nestačí na splnenie veľkých úloh, ktoré očakávajú mládež v poľnohospodárstve. Potrebujeme veľa nových traktoristov, kombajnárov, odborníkov na naše STS. Je pravda predovšetkým na Sväze mládeže a mládeži, aby sa usilovala čo najlepšie ovládnuť stroje, naučiť sa s nimi pracovať. Potrebujeme ďalšie tisíce mladých ľudí na našich dedinách, aby oni sa stali priekopníkom novej dediny,

oporou našich JRD, svetlonosmi šíriacimi nové myšlienky, nové formy práce a hospodárenia.

V školách sa pripravujú ďalšie tisíce mladých ľudí na nástup do poľnohospodárstva, ako na najčestnejšie miesto, kde vlast mladých ľudí volá. V mičurinských krúžkoch a na pokusných poliach si overujú a učia sa novým metódam práce, ktoré sú prínosom pre zvyšovanie produktivity práce v poľnohospodárstve. Pripravujú sa nasledovať príklad priekopníkov Dediny mládeže, aby bola obrobeň každá piad' pôdy, aby boli dosahované najväčšie výnosy, aby bol zabezpečený dostatok potravín pre obyvateľstvo a surovín pre priemysel.

Prípravy na 10. výročie oslobodenia našej vlasti slávnou Sovietskou armádou sú veľkou príležitosťou, keď mládež môže prejavíť svoju iniciatívu a elán pri úprave a skrášľovaní našich miest a dedín, svoju lásku k rodnej dedine, závodu, mestu. V spolupráci s ostatnými masovými organizáciami a pod vedením národných výborov už teraz mládež vytvára brigády, ktoré upravujú parky, námestia, ulice, verejné priestranstvá, ihriská, verejné budovy, aby naše dediny a mestá vítali 10. výročie oslobodenia krásne a čisté, vyzdobené a kvitnúce.

Chlapci a dievčatá z našich závodov a dedín, zo škôl a zo všetkých pracovísk, mladí Slováci, Maďari i Ukrajinci v nerozbornej družbe s mládežou českých krajín dajú svoje mladé sily pre plnenie vlasteneckého programu ďalšieho rozmachu hospodárstva a kultúry, programu ďalšieho rozkvetu našej drahej československej vlasti, upevnenia jej sily a obranyschopnosti. Preniknúť bezhraničnou láskou a oddanosťou k svojej vlasti ubrániť, keď to bude treba, i jej slobodu a nezávislosť. *(Potlesk.)*

Podpredsedníčka Ďurišová:

Viac rečníkov sa o slovo neprihlásilo, vyhlasujem preto rozpravu o vyhlásení predsedu Sboru povereníkov za skončenú.

Nasleduje hlasovanie.

Budeme hlasovať

o vyhlásení predsedu Sboru povereníkov.

Kto súhlasí s vyhlásením predsedu Sboru povereníkov, nech zdvihne ruku.

(Hlasovanie.)

Je niekto proti?

Zdržal sa niekto hlasovania?

(Nikto.)

Zisťujem, že Slovenská národná rada schválila vyhlásenie predsedu Sboru povereníkov jednohlasne. *(Dlhotrvajúci potlesk.)*

Nasleduje

prejav predsedu vlády s. Viliama Širokého o.

Prosím ho, aby sa ujal slova.

(Poslanci ustávajú. Dlhotrvajúci, búrlivý potlesk.)

Predseda vlády Široký:

Vážená Slovenská národná rada!

Dovoľte, aby som v mene vlády republiky Československej čo najsrdečnejšie pozdravil novozvolenú Slovenskú národnú radu ako zastupiteľský orgán pracujúceho ľudu na Slovensku, ako slovenský národný orgán zákonodarný, aby som úprimne pozdravil i Vás všetkých, statočných zástupcov slovenského ľudu. Tak isto ako na celom území našej republiky, konali sa aj na Slovensku voľby do Národného zhromaždenia a Slovenskej národnej rady v znamení jednoty všetkého ľudu, ktorý manifestčne vyjadril svoj jednomyselný súhlas s politikou Národného frontu, s politikou socializmu a mieru, s politikou bratstva a priateľstva národov republiky.

Slovenská národná rada vznikla v období národnooslobodzovacieho boja slovenského ľudu proti nemeckým fašistickým uchvatiteľom a ich domácim prisluhovačom. Dnes, keď slovenská národná rada vstupuje do nového obdobia svojej činnosti, celý pokojamilovný svet na čele so Sovietskym sväzom vedie urputný boj proti nebezpečenstvu vzkriesenia tej istej nemeckej nacistickej armády, ktorá nie tak dávno deptala slobodu slovenského národa, pustošila a ničila slovenské mestá a dediny, zversky umučila a vykántrila tisíce občanov, mužov, žien, starcov a detí. Pred slovenskými národnými orgánmi stojí predovšetkým úloha mobilizovať všetok ľud Slovenska do boja proti remilitarizácii západného Nemecka, proti obnove nemeckej fašistickej armády.

Máme ešte v dobrej pamäti, ako pred druhou svetovou vojnou obnovenie nemeckej wehrmacht bolo rozhodujúcim krokom k príprave fašistického ťaženia hitlerovských hord, za ktorého krvou zaliali takmer celú Európu a naša vlasť sa stala prvou obeťou krvilačných dobyvateľov. No, história sa neopakuje. Vtedy bolo to v roku 1936, pristúpili nemeckí fašisti k obnove svojej zločineckej armády takmer bez odporu. Dnes sa dostali do pohybu stámiliónové masy na celom svete, aby tomuto zločinu zabránili. Búrka rozhorčenia a odporu proti týmto dohodám rastie nielen v krajinách demokratického tábora, ale zo dňa na deň mocnejšie narastá i v západných krajinách. Vlády západných mocností a predovšetkým vláda USA, bez ohľadu na tak jasne prejavенú vôľu ľudu a v najostrejšom rozpore s jeho záujmami, zosilňujú svoj nátlak, aby ratifikáciu parížskych

dohôd čo najskôr presadili. V niekoľkých západných krajinách, najmä vo Francii, Itálii a západnom Nemecku prebieha už v týchto dňoch v parlamentoch, potažne v parlamentných výboroch prerokovávanie dohôd. Avšak už samotný priebeh tohto rokovania svedčí o tom, že parížske dohody vyjadrujú potreby len úzkej skupiny agresívnych kruhov na Západe a že v širokej verejnosti rýchle vzrastá odpor proti nim. Obzvlášť výrazné formy nadobúda tento odpor najmä vo Francii, kde sa napríklad 16. decembra rozhodol branný výbor národného zhromaždenia vysokou väčšinou 21 ku 11 hlasom nedoporučiť ratifikáciu parížskych dohôd. Aj v tých výboroch, kde bola ratifikácia doporučená, hlasovala pre ňu fakticky značná menšina členov týchto výborov.

Vlády západných štátov, aby ratifikáciu presadili aj napriek tomuto rastúcemu odporu, urputne pokračujú v svojich manévroch, ktorých cieľom je oklamať verejnosť svojich krajín, pokiaľ ide o zmysel a nevyhnutelné dôsledky parížskych dohôd. V bonnskom parlamente napríklad západonemecký kancelár Adenauer bezočivo opakuje dávno odhalené nepravdy, ako by ratifikácia parížskych dohôd mohla viesť k riešeniu nemeckej otázky. Nejde o nič iného, ako oklamať pobúrené široké masy nemeckého ľudu, ktoré správne chápu, že ratifikácia parížskych dohôd by vo skutočnosti znemožnila ďalšie rokovanie o obnove jednoty Nemecka a navyiac, zavliekla by západonemecký ľud do nových, nesmierne riskantných dobrodružstiev.

Ďalekosiahly význam pre boj národov proti obnove nemeckého militarizmu má v tejto situácii najnovšia nóta vlády SSSR vláde Francie zo 16. decembra. Vláda SSSR na základe nezvratných faktov opätovne dokazuje, že podpísaním parížskych dohôd a úsilím o ich urýchlenú ratifikáciu robí francúzska vláda politiku, ktorá je v najostrejšom rozpore s francúzsko-sovietskou zmluvou o spojeníctve. Úsilím o urýchlenú remilitarizáciu západného Nemecka a o jeho zavlčenie do západných vojnových zoskupení robí francúzska vláda politiku, ktorá je priamo namierená proti Sovietskemu sväzu a ostatným mierumilovným európskym štátom. Ratifikácia parížskych dohôd by teda bola hrubým pošľapaním francúzsko-sovietskej zmluvy o spojeníctve. Ako hovorí sovietska nóta, sovietskej vláde by potom nezostalo nič iného, než predložiť prezídiu Najvyššieho sovietu SSSR návrh na zrušenie tejto zmluvy.

Nóta sovietskej vlády ukazuje Francii s najväčšou jasnosťou a otvorenosťou, že sa ocitla na osudovom rázcestí. Francie je teraz v takom postavení, že terajšia politika jej vlády vedie k likvidácii najdôležitejšieho a najspoľahlivejšieho spojeneckého zväzku Francie a vedie ju do situácie, ktorá znamená priamo ohrozenie národných a štátnych záujmov Francie. Francie má likvidovať spojenecký zväzok so Soviet-

ským sväzom, ktorý v druhej svetovej vojne v boji proti spoločnému nepriateľovi — nemeckému militarizmu — položil nesčíselné obete i za to, aby mohol francúzsky ľud obnoviť svoju národnú slobodu. A naproti tomu má otvorene pomáhať do zbrane a vydať sa na pospas tomu istému odvekému nepriateľovi svojho národa a krajiny, ktorý ešte pred niekoľkými rokmi pustošil francúzsku krajinu a mučil francúzsky ľud.

Československý ľud hlboko cíti s francúzskym ľudom a plne ho podporuje v jeho zápase o budúcnosť Francie. Aj u nás v dobe Mníchova vtedajšia vláda odmietla ponúkanú pomoc Sovietskeho sväzu a vydala našu vlasť na pospas nemeckému militarizmu. Dôsledok bola okupácia a vyvražďovanie desiatok tisíc československých vlastencov.

Franciá má dosiaľ možnosť ísť inou cestou. Je to cesta zamietnutia parížskych dohôd, zamietnutia obnovy nemeckého militarizmu, cesta dodržania francúzsko-sovietskej spojeneckej zmluvy, cesta kolektívnej bezpečnosti v Európe. Niet pochybností, že takýto postup Francie by bol v úplnom súlade so záujmami mieru, nezávislosti a bezpečnosti Francie a stretol by sa nielen s nadšenou podporou francúzskeho ľudu, ale i s podporou iných mierumilovných krajín.

Na bedrách Francie spočíva obrovská historická zodpovednosť ako voči vlastnému ľudu, tak i voči druhým národom. Buď Franciá nedopustí uskutočnenie parížskych dohôd — v tom prípade sú dokorán otvorené dvere ceste rokovania a dohôd, ktoré smerujú k upevneniu mieru a bezpečnosti všetkých európskych národov, ku zníženiu bremena zbrojenia. Alebo budú parížske dohody ratifikované — a potom ponesú západné mocnosti včítane Francie plnú zodpovednosť za komplikovanie situácie v Európe, za obnovenie militarizmu v západnom Nemecku a ohrozenie záujmov mieru a bezpečnosti európskych národov, za zostrenie napätia a zvýšenie nebezpečenstva vojny, za rozpútanie pretekov v zbrojení.

Demokratické štáty so všetkým dôrazom prehlásili v deklarácii moskovskej konferencie, že sa prekvapiť nedajú, ale že „v prípade ratifikácie parížskych dohôd uskutočnia spoločné opatrenia v oblasti organizácie ozbrojených síl a ich velenia, ako aj ďalšie opatrenia potrebné na upevnenie vlastnej obranyschopnosti, aby bránili mierovú prácu svojich národov, zaručili nedotknuteľnosť svojich hraníc a územia a zabezpečili obranu pred možnou agresiou“.

Slovenský ľud vyslovil nadšený súhlas s deklaráciou účastníkov moskovskej konferencie. Právom vidí v deklarácii moskovskej konferencie, ako to prejavil na nespočetných zhromaždeniach a manifestáciách, dokument nesmierneho životného významu pre zabezpe-

nie slobody a nezávislosti svojej vlasti, pre ďalší sľobodný rozkvet svojho národného života. Pracujúci ľud Slovenska nie je ochotný trpne prizerať na obnovu nemeckej nacistickej armády, ktorá mu v nedávnej minulosti priniesla toľko utrpenia, a bude zo všetkých síl pokračovať v boji proti remilitarizácii západného Nemecka. Ak by predsa došlo k ratifikácii zlovestných parížskych dohôd, vynaloží všetko úsilie, aby prispel k ďalšiemu zvýšeniu obranyschopnosti našej republiky, zaručeniu mieru a bezpečnosti našej vlasti.

Jedným zo základných pilierov sily a obranyschopnosti nášho ľudovodemokratického štátu je nerozborná jednota a družba Čechov a Slovákov, rovnoprávne bratské spolunažívanie všetkých národností našej republiky. Čech, Slovak i príslušníci ostatných národností sú dnes rovnako odhodlaní brániť slobodu a nezávislosť našej drahej ľudovodemokratickej československej vlasti. Jednota a družba našich národov, to je v boji proti remilitarizácii západného Nemecka, za zaručenie mieru a bezpečnosti našej vlasti obrovská sila. Strážiť jednotu našich národov, prehlbovať na každom úseku politického, hospodárskeho a kultúrneho života ich družbu, bratskú spoluprácu, je najvyššou naliehavou a čestnou úlohou Slovenskej národnej rady a Sboru povereníkov.

Vážnosť našich úloh v boji proti remilitarizácii západného Nemecka, za zaručenie mieru a bezpečnosti našich národov vyvoláva u každého vlastenca, u každého poctivého občana odhodlanie obetavou statočnou prácou ešte viac prispievať ďalšiemu zvýšeniu hospodárskej a politickej moci nášho štátu, ďalšiemu posilneniu obranyschopnosti našej vlasti a venovať všetky svoje sily a schopnosti úspešnému plneniu úloh, ktoré nám vytýčil štátny plán rozvoja národného hospodárstva na rok 1955. K tomu vyzýva všetok pracujúci ľud aj vládny program, s ktorým predstúpila novomenovaná vláda pred Národné zhromaždenie 13. decembra tohto roku. Sú to úlohy, plnením ktorých zabezpečíme ďalší úspešný rozvoj výrobných síl Slovenska, ďalší jeho hospodársky a kultúrny rozmach.

Z hľadiska ďalšieho rozvoja výrobných síl Slovenska je nad iné dôležitá otázka dôsledne plniť úlohy podstatného zvýšenia poľnohospodárskej výroby v najbližších dvoch až troch rokoch podľa smerníc X. sjazdu Komunistickej strany Československa. Musíme dosiahnuť, aby slovenské poľnohospodárstvo držalo krok s rastúcimi potrebami ľudu a dodávalo pracujúcim v mestách stále hojnejšie kvalitné poľnohospodárske výrobky. Žiada sa pripomenúť, že v poľnohospodárskej výrobe na Slovensku sú vyššie rezervy než v českých krajinách. Vzhľadom na to, že dnes máme možnosť umožniť využitie vysokej mechanizácie ako družstevníkom, tak aj individuálne hospodáriacim roľníkom, sú na Slovensku veľké možnosti zvýšiť intenzitu poľnohospodárskej výroby, ktoré však zatiaľ sú iba nedostatočne využité.

Veľkú dôležitosť má rozvinutie palivovej a energetickej základne na Slovensku. Ak však majú byť splnené veľké úlohy, pred ktorými stojíme, bude nezbytné podstatne zlepšiť prácu slovenských uhoľných baní, zvýšiť organizačnú a technickú úroveň práce riadiacich orgánov, utvoriť podmienky pre rozvinutie socialistického súťaženia.

Napokon žiada sa mi aj na tomto fóre zdôrazniť naliehavosť zvýšenia produktivity práce a zníženia vlastných nákladov na každom pracovisku, v každom závode, v každom podniku.

Nech veľké vlastenecké hnutie slovenského ľudu je základom mohutnej, širokej iniciatívy všetkých pracujúcich za ďalšie podstatné zvýšenie technickej a organizačnej úrovne práce, za neustály rast produktivity práce, za zníženie vlastných nákladov, za ďalšie upevnenie režimu hospodárnosti, za upevnenie a posilnenie štátnej a pracovnej disciplíny. V tom, ako pracujúci ľud Slovenska splní tieto úlohy, bude najúčinnejší výraz jeho vlastenectva, jeho odhodlania brániť mier a slobodu našej vlasti.

Vážená Slovenská národná rada!

Záruka šťastnej budúcnosti Slovenska je v tom, kráčať ďalej a neochvejne po ceste výstavby socializmu, upevňovať jednotu československého ľudu a bratstva a priateľstva našich národov, upevňovať priateľstvo a spojenectvo s národnými Sovietskeho sväzu. (*Poslanci povstávajú. Búrlivý potlesk.*)

Nech žije naša ľudovodemokratická Československá republika, spoločná vlasť Čechov a Slovákov! (*Búrlivý potlesk.*)

Nech žije mocný tábor mieru, vedený nepremožiteľným Sovietskym sväzom! (*Dlhotrvajúci, búrlivý, jednotný potlesk.*)

Predsedačka Ďurišová:

Ďakujem predsedovi vlády s širokým u za prejav.

Oznamujem, že užšiemu predsedníctvu Slovenskej národnej rady bol podaný iniciatívny návrh.

Žiadam, aby bol prečítaný.

Vedúci Kancelárie SNR Ilčík (*číta*):

Predsedačstvu
Slovenskej národnej rady.

Podpísaní poslanci navrhujeme, aby Slovenská národná rada pri príležitosti zahájenia svojej činnosti v novom volebnom období prijala toto

uznesenie:

Ratifikácia parížskych dohôd by znamenala vzkriesenie militarizmu v západnom Nemecku a zapojenie západného Nemecka do útočných blokov, ktoré vážne ohrozujú mier a bezpečnosť

Európy. Vytvorenie a vyzbrojenie západonemeckej armády priamo na hraniciach našej krásnej vlasti zväčšuje nebezpečenstvo vojny a ohrozuje pokojnú budovateľskú prácu nášho ľudu.

Preto Slovenská národná rada zvolená 28. novembra 1954 zdrvivúcou väčšinou hlasov ľudu, víta pri príležitosti započatia svojho volebného obdobia deklaráciu, ktorú dňa 2. decembra 1954 v Moskve prijali delegácie vlád zúčastnených štátov, a ako predstaviteľka pracujúceho ľudu Slovenska sa s deklaráciou a s postojom svojej vlády plne stotožňuje.

Slovenská národná rada, predstavujúc vôľu svojich voličov vyhlasuje, že zo všetkých síl podporuje politiku vlády Československej republiky a podporí všetky jej opatrenia na upevnenie obranyschopnosti našej vlasti a zabezpečenie svetového mieru. (*Búrlivý, dlhotrvajúci potlesk.*)

V Bratislave dňa 18. decembra 1954.

Podpísaní sú poslanci:

Jozef Kríž v. r., Ľudovít Benada v. r., Vasil Bilak v. r., František Děneš v. r., dr. Alexander Horák v. r., Michal Žákovič v. r., Ferdinand Merešš v. r., Ondrej Súlety v. r., Jozef Mjartan v. r., dr. Ivan Štefánik v. r., Jozef Gajdošík v. r., Vojtech Daubner v. r., gen. Jaroslav Tokan v. r., dr. Miloš Krno v. r., Viktor Joner v. r., Irena Ďurišová v. r., František Ulrich v. r., Jozef Árvay v. r., Stanislav Hollý v. r., Andrej Bagar v. r., Milan Rázus v. r., Rudolf Urmínský v. r., Michal Hatadám v. r., Egid Pepich v. r., Jolana Hercková v. r., Emil Piš v. r., Mária Gregorová v. r., Juraj Pancák v. r., Jozef Hašav. r., inž. Michal Hrubý v. r., Ján Cengel v. r., Pavel Török v. r., Vladimír Krížko v. r., Rudolf Benčurik v. r., Pavel Lúč v. r., Ján Kubiš v. r., Ján Foltín v. r., Ján Mešťánek v. r., Frídrieh Pongrácz v. r., Irma Vidová v. r., Gejza Hanzel v. r., Anna Kalinajová v. r., Mária Cedzová v. r., Anna Hodálová v. r., Ján Gejza v. r., Viktor Fuchs v. r., Ján Mockovčiak v. r.

Podpredsedačka Ďurišová:

Oznamujem, že sa do rozpravy k tomuto iniciatívnomu návrhu nikto neprihlásil, čím poslanci Slovenskej národnej rady chcú dať najavo, že chcú o tomto návrhu hlasovať bez rozpravy, manifestaçne. (*Búrlivý, dlhotrvajúci potlesk.*)

Budeme hlasovať

o iniciatívnom návrhu poslancov Jozefa Kríža, Ľudovíta Benadu, Vasilu Bilaka, Františka Děneša, dr. Alexandra Horáka, Michala Žákoviča a spoločníkov na prijatie prečítaného návrhu uznesenia.

Kto súhlasí s prečítaným uznesením, nech zdvihne ruku.

(Hlasovanie.)

Je niekto proti?

Zdržal sa niekto hlasovania?

(Nikto.)

Zisťujem, že Slovenská národná rada jednomyseľne prijala uznesenie podľa návrhu poslancov. (Dlhotrvajúci, búrlivý a jednotný potlesk. Poslanci povstávajú.)

Týmto je program druhej schôdzky Slovenskej národnej rady vyčerpaný.

Oznamujem, že podľa uznesenia užšieho predsedníctva tretia schôdzka Slovenskej národnej rady bude po desaťminútovej prestávke.

Schôdzku zaključujem.

(Koniec schôdzky o 18. hod. 5. min.)

3. schôdzka o 18. hod. 15. min.:

Predseda Kubač:

Otváram tretiu schôdzku Slovenskej národnej rady a zisťujem, že Slovenská národná rada je spôsobilá sa uznášať.

Prvým bodom programu je

zpráva dočasného výboru o návrhu poslancov Vojtecha Daubnera, Jozefa Tokára, Márie Hanzlíkovej, Mateja Rusňáka, Ferdinanda Merešša a spoločníkov na vydanie zákona SNR o pracovnom a rokovacom poriadku Slovenskej národnej rady.

Zpravodajcom dočasného výboru je poslanec Pavol Dubovský.

Dávam mu slovo.

Zpravodajca Dubovský:

Veľkolepé víťazstvo československého pracujúceho ľudu vo voľbách do Národného zhromaždenia a Slovenskej národnej rady je mocným dôkazom nerozbornej jednoty našich národov a hlbokým prejavom bezvýhradného súhlasu s múdrou politikou Komunistickej strany Československa a vlády Národného frontu. Náš pracujúci ľud s nezmeniteľnou vierou a tvorivým nadšením uskutočňuje smelé plány výstavby socializmu. Socializmus a komunizmus v našej československej vlasti bude uskutočnený. Vieme, že život sa stane ešte radostnejším, bohatším a krajším. No o nič menšie šťastie prežívame my, ktorí sa zúčastňujeme na historickom zápase tried a sme spolutvorcami víťazstva proletariátu a spoločenského poriadku jedine dôstojného človeka a ľudstva.

Je naozaj nesmiernym šťastím byť poslancom nášho prekrásneho ľudu a je vecou cti každého poslanca nesklamáť jeho dôveru. Spl-

niť čestne túto krásnu úlohu pre šťastie pracujúcich a vlasti vyžaduje od poslancov a Slovenskej národnej rady pracovať húževnate a zásadne, vyžaduje viesť nezmieriteľný boj proti formalistickému alebo byrokratickému riešeniu a plneniu svojich povinností, ktoré v konečných dôsledkoch by znamenalo ubíjanie tvorivej iniciatívy nášho ľudu. Základom pre odstránenie takéhoto nebezpečenstva a zábezpekou toho, že veľké úlohy našej socialistickej výstavby a boja za mier budú splnené, má byť pracovný a rokovací poriadok Slovenskej národnej rady, ktorý ustanovuje v duchu Ústavy základné zásady konania Slovenskej národnej rady, určuje práva a povinnosti jej poslancov ľuďom zvolených a ľudu zodpovedných.

Demokratické zásady, spôsob činnosti a pracovné metódy Slovenskej národnej rady a jej orgánov dané navrhnutým pracovným a rokovacím poriadkom umožňujú a zabezpečujú, že vôľa ľudu bude zvýraznená pri všetkých rokovaniach na pôde Slovenskej národnej rady. V duchu tejto zásady zákon priamo ukladá poslancovi, aby pri plnení svojich povinností prihliadali na návrhy, sťažnosti a želania občanov. Aj výbory Slovenskej národnej rady sa musia v čo najširšej miere opierať o skúsenosti a návrhy pracujúcich. Aby teória a prax pri riešení všetkých závažných otázok boli v našej práci nedeliteľnou súčasťou, je žiadúca úzka spolupráca s vedcami, technikmi, odborníkmi, pracovníkmi štátneho a hospodárskeho aparátu a zástupcami organizácií nášho ľudu. Najzákladnejšia potreba a najzákladnejší rys ľudovej demokracie je výchova, hlboké uvedomenie najširších ľudových mas a ich aktívna a priama účasť na správe štátu. V našej československej vlasti pracujúci človek stal sa kováčom vlastného osudu, je gazdom všetkého bohatstva našej zeme a jeho vôľa je vyjadrená a chránená zákonmi.

Tvorivé osvojovanie si bohatých skúseností Najvyššieho sovietskeho Sväzu sovietskych socialistických republík, preverené vybudovaním socializmu v Sovietskom sväze, vyjadruje pracovný a rokovací poriadok Slovenskej národnej rady, ktorý vnesie do života Slovenskej národnej rady tak potrebné zásady boľševického štýlu práce. Časť III. obsahuje ustanovenia o orgánoch a výboroch Slovenskej národnej rady. Návrh zákona určuje, aby si Slovenská národná rada vyvolila štyri výbory, a to: hospodársky a rozpočtový, kultúrny a osvetový, právny ako aj mandátový výbor. Popri tom navrhnutý rokovací poriadok dáva Slovenskej národnej rade možnosť, aby si podľa potreby zriadila aj ďalšie stále výbory. Ba v prípadoch, keď to vyžadujú naliehavé otázky, umožňuje rokovací poriadok ustanoviť dočasné výbory podľa praxe, ktorú si Slovenská národná rada osvojí.

Dôsledné stalinské uplatňovanie národnostnej politiky v našej vlasti je ďalším demokratickým rysom v navrhovanom zákone, kde každý posla-

nec má právo a zaručenú slobodu prejavu a slobodu svojich návrhov, hovoriť v rokovaní Slovenskej národnej rady svojou materinskou rečou. Treba zdôrazniť nové významné ustanovenie, že zákonodarná iniciatíva poslancov prislúcha nielen skupine poslancov, ale i každému jednotlivému poslancovi.

Treba vítať, že významné práva a veľké povinnosti, ktoré má poslanec, vymedzuje návrh pracovného a rokovacieho poriadku a ukladá poslancovi udržiavať čo najtesnejší styk so svojimi voličmi, ktorým poslanec skladá účty zo svojej činnosti. Najtesnejšie spojenie poslancov s ľudom umožňuje, že všetky zákony sú tvorené pracujúcim ľudom a potom ním aj schvaľované. Povinnosťou poslanca je zúčastňovať sa na všetkých rokovaníach a prácach Slovenskej národnej rady, jej výborov, do ktorých bol zvolený, pomáhať národným výborom svojho volebného obvodu v ich organizačnej práci. Tesná spolupráca poslanca s národnými výborami, s robotníkmi našich fabriek, s roľníkmi v JRD i súkromne hospodáriacimi roľníkmi a pracujúcou inteligenciou pomáha upevňovať socialistickú zákonitosť, pomáha dôsledne objasňovať a plniť uznesenia strany a vlády, mobilizovať a viesť masy do boja za ich každodenné plnenie. Takéto chápanie povinností vyžaduje od poslanca ist osobným príkladom a vzorným plnením svojich pracovných úloh, zapáľovať srdcia a mysle pracujúcich za plnenie a prekračovanie socialistických budovateľských úloh. Návrh pracovného a rokovacieho poriadku ďalej všetkým poslancom ukladá, aby bez ohľadu na miesto svojho bydliska a pracoviska boli členmi krajského združenia, kde poslanci spolupracujú bez ohľadu na stranícku príslušnosť. V krajských združeniach poslancov na Slovensku budú pracovať spolu poslanci Národného zhromaždenia a Slovenskej národnej rady. Činnosť poslancov v krajských združeniach koordinuje a kontroluje užšie predsedníctvo Slovenskej národnej rady.

Významným pomocným orgánom užšieho predsedníctva pri príprave rokovaní je rada poslancov, ktorej členmi sú zástupcovia krajských združení poslancov. Jednou z podstatných úloh rady je, aby zovšeobecnené skúsenosti poslancov z krajov a z volebných obvodov mohli sa v rokovaníach Slovenskej národnej rady plne uplatniť.

Po stránke rozpočtovej nevzniknú navrhnutým zákonom nijaké nové výdavky pre štát.

Práva a povinnosti poslancov ľudovodemokratického Československa vyjadrené návrhom zákona o pracovnom a rokovacom poriadku Slovenskej národnej rady nemožno v ničom zrovnávať s ustanoveniami buržoázných štátov, kde krvavý kapitál je zlatým telaťom, buržoázní a reformistickí poslanci jeho služobníkmi. Jediným a hlavným zmyslom celej našej činnosti je starostlivosť o človeka, o zvyšovanie jeho hmotnej a kultúrnej úrovne. Preto

naša zákonodarná činnosť musí byť zameraná k upevneniu ľudovodemokratického zriadenia, k vybudovaniu socializmu a obrane mieru.

V nerozbornom spojení s hrdinským a prekrásnym sovietskym ľudom naše šľachetné ciele dosiahneme, lebo nás vedie Komunistická strana Československa a vrúcna láska k našej prekrásnej slobodnej československej vlasti a jej ľudu. Každodennému plneniu uznesení X. sjazdu Komunistickej strany Československa, konkretizovaných v štátnom pláne rozvoja národného hospodárstva na rok 1955, venujeme všetky svoje sily i nadanie.

Dočasný výbor predložený iniciatívny návrh poslancov jednomyselne schválil.

Na texte návrhu previedol dočasný výbor tieto zmeny:

V § 1 ods. 1 v druhom riadku slová „ustanovuje v duchu Ústavy“ nahradil slovom „určuje“.

V § 7 bode 1 slová „úlohy vyhradené“ nahradil príliehavejším pojmom „právomoc vyhradená“. V tom istom bode v zátvorke za slová „k § 46 ods. 3“ výbor vsunul text „§ 106 ods. 2 Ústavy“, lebo do pôsobnosti predsedníctva Slovenskej národnej rady patrí aj právomoc požiadať člena Sboru poverenikov, aby sa dostavil osobne na schôdzku predsedníctva, čo je tento povinný urobiť.

V § 8 za bod 4 bol vsunutý nový bod 5 tohto znenia: „5. Rozhoduje o žiadostiach poslancov o dovolenky;“, ktoré ustanovenie v návrhu chýbalo. Ostatné body tohto paragrafu sa následkom toho prečíslovali.

V § 9 v bode 4 na konci druhého riadku slovo „ods.“ bolo nahradené správnym „bod“, lebo ide o bod a nie o odsek. V tom istom bode na konci za slová „podľa § 7 bodu 1“ bol do zátvorky vsunutý text: „(pokiaľ ide o pôsobnosť predsedníctva podľa § 101 ods. 3 vo vzťahu k § 46 ods. 3 Ústavy).“, pretože § 7 bod 1 bol doplnený a ide len o zprávy, vyplývajúce z pôsobnosti podľa § 101 ods. 3 vo vzťahu k § 46 ods. 3 Ústavy.

V § 10 ods. 1 v druhom riadku medzi slovami „právny a mandátový výbor“ spojka „a“ bola kvôli jasnosti v texte nahradená čiarkou.

V § 12 v druhom riadku slová „zápisnice o schôdzke“ boli nahradené výstižnejšími slovami „zápisníc o schôdzkach“.

V § 13 v bode 1 slová „vychádzajú od vlády“ boli nahradené príliehavejšou štylizáciou: „vychádzajú z vlády“. Na konci tohto bodu pred bodkočiarkou výbor vsunul poukaz na Ústavu: „(§ 108 ods. 1 Ústavy)“. V bode 9 bolo slovo „poslancov“ vypustené a spojka „a“ medzi slovami „námety a interpelácie“ nahradená čiarkou.

V § 16 ods. 1 na začiatku vety slovo „Poslanec“ bolo opravené na správne „Poslanca“.

V § 17 v 3 riadku slovo „prítomnosti“ bolo vypustené ako zbytočné.

V § 28 v druhom riadku za slová „od orgánov štátnej správy“ výbor vsunul slová: „a iných orgánov“, lebo pôjde aj o iné orgány než štátne.

V § 32 ods. 2 v druhom riadku za slová „predmetom rokovania“ boli vsunuté slová: „Slovenskej národnej rady“ kvôli jasnosti.

V § 40 ods. 1 v šiestom riadku slová „aby štátne orgány a obyvateľstvo zákony dodržiavali“ boli správnejšie štylizované: „aby štátne a hospodárske orgány a občania zákony zachovávali“. V ods. 2 v druhom riadku slovo „ponosy“ bolo nahradené slovom „sťažnosti“.

V § 43. ods. 1 v druhom riadku za slová „riadneho chodu“ bolo vsunuté slovo „prác“, ktoré tam patrí.

V § 48 v treťom riadku slovo „nariadenia“ bolo opravené na „nariadenie“.

Dočasný výbor sa uzniesol odporúčať Slovenskej národnej rade, aby tento návrh zákona so zmenami, ktoré na ňom vykonával výbor, odhlasovala. *(Potlesk.)*

Predseda Kubač:

Zisťujem, že sa do rozpravy o tomto návrhu nikto neprihlásil, preto rozprava odpadá a nasleduje hlasovanie.

Budeme hlasovať

o návrhu zákona Slovenskej národnej rady o pracovnom a rokovacom poriadku Slovenskej národnej rady.

Kto súhlasí s návrhom tak, ako ho predniesol zpravodajca, nech zdvihne ruku.

(Hlasovanie.)

Je niekto proti?

Zdržal sa niekto hlasovania?

(Nikto.)

Zisťujem, že Slovenská národná rada návrh zákona schválila podľa návrhu dočasného výboru.

Druhým bodom programu je

zpráva dočasného výboru o návrhu poslancov Vojtecha Daubnera, Pavla Hudeca, Boženy Žitníkovéj, Jozefa Hašu, Jána Cengela a spoločníkov na vydanie zákona SNR o náhradách poslancov Slovenskej národnej rady.

Zpravodajcom dočasného výboru je poslanec Pavol Dubovský.

Dávam mu slovo.

Zpravodajca Dubovský:

Iniciatívny návrh zákona Slovenskej národnej rady o náhradách poslancov spočíva na no-

vých zásadách, pričom je nám vzorom úprava náhrad poslancov sovietskych zákonodarných orgánov.

Demokratické chápanie poslanca a jeho funkcie posudzuje poslanca ako skutočného zástupcu pracujúceho ľudu v jeho volebnom obvode, ktorý má ostať v trvalom spojení s ľudom a jeho budovateľskou prácou. Táto zásada vyplýva z najrýdzejšieho a najdemokratickejšieho chápania a nazerania na poslanceckú funkciu — na funkciu oddaného zástupcu a služobníka ľudu, ktorý je jediným zdrojom všetkej moci v štáte. Poslanec má ostať v úzkom spojení s ľudom, aby mohol tlmočiť jeho vôľu, bdieť nad zachovávaním jeho záujmov a jeho blaha. Toho zárukou je neustály kontakt poslanca s voličmi a jeho ponechanie v doterajšom zamestnaní, čím sa neodtrhuje od každodenného diania v štáte, je v stálom styku s masami, so svojimi voličmi a s našou socialistickou výstavbou. Podľa tejto zásady poslanec Slovenskej národnej rady po svojom zvolení ostáva i naďalej vo svojom doterajšom zamestnaní. Preto bude na svojom pracovisku odmeňovaný za skutočne vykonanú prácu, podľa zásad socialistického odmeňovania.

Pokiaľ ide o výkon poslanceckej funkcie, patrí poslancom Slovenskej národnej rady náhrada za výdaje spojené s výkonom ich činnosti, najmä za výdavky spojené so stálym kontaktom poslanca s voličmi, vzniklé z osobného styku alebo korešpondencie, ďalej návštevou rôznych orgánov, úradov a pracovísk voličov svojho obvodu. Týmto sa umožňuje a hmotne zabezpečuje poslancom Slovenskej národnej rady vykonávať túto krásnu a čestnú funkciu stálou mesačnou náhradou Kčs 800.—. Už samotný názov náhrada a nie plat, ako to bolo v minulosti, je demokratickým chápaním funkcie poslancov, názov jedine príliehavý a vyhovujúci, ktorý zodpovedá novému systému, týmto zákonom navrhovanému.

Už bolo spomenuté, že poslanci Slovenskej národnej rady budú svoj mandát vykonávať popri svojom zamestnaní. Je teda nesporné, že na výkon svojej zodpovednej funkcie sa budú musieť uvoľňovať zo svojho zamestnania. Deje sa tak v pracovnom čase a preto je správne, že ušlý zárobok za dni strávené plnením poslanceckých povinností nahradia poslancom, ktorí sú v pracovnom pomere, ich zamestnávateľia. Treba totiž zdôrazniť, že poslancecká práca je vysoko hodnotná a poslanec jej výkonom by utrpel ujmu na svojom príjme. Ostatným poslancom, členom jednotných roľníckych družstiev, súkromne hospodáriacim roľníkom poskytuje sa primeraná náhrada od štátu.

Okrem náhrady, ktorá sa bude vyplácať poslancom Slovenskej národnej rady, zavádza sa vyplácanie diét za účasť poslancov na schôdkach Slovenskej národnej rady a jej orgánov, a to vo výške Kčs 100.— denne, ktorá sa vzťahuje aj na dni strávené cestovaním na tieto

zasadnutia. Diéta bude kryt' vyššie výdavky poslancov, ktoré im vzniknú priamou účasťou na prácach v Slovenskej národnej rade.

Náhrada ušlého zárobku sa určí obdobne ako u členov národných výborov. Hradí sa skutočne len ušlý zárobok za dni strávené na schôdzkach Slovenskej národnej rady a jej orgánov, zahrňujúc do toho aj čas potrebný na cestovanie z pracovného miesta do sídla Slovenskej národnej rady a späť.

Funkčné platy sa ponechávajú iba u predsedu a podpredsedov Slovenskej národnej rady. V týchto funkčných platoch je zahrnutá aj mesačná náhrada.

Poslanci Slovenskej národnej rady majú nárok — ako doteraz — na bezplatné používanie všetkých hromadných dopravných prostriedkov, najmä železničnej, autobusovej a lodnej dopravy. Nová úprava oprávňuje poslancov Slovenskej národnej rady používať pri cestách na schôdzky Slovenskej národnej rady a jej orgánov a späť i lietadiel. Toto použitie lietadiel ako novota oproti doterajšiemu stavu sa odôvodňuje tým, že umožní poslancom, aby sa v prípade potreby dostali rýchle do sídla Slovenskej národnej rady.

Dočasný výbor zhodnotil iniciatívny návrh tohto zákona kladne.

Previedol v jeho texte tieto zmeny:

V § 2 ods. 1 v treťom riadku medzi slová „schôdzky patrí“ boli kvôli jasnosti vsunuté slová „a späť“. V ods. 2 v 4. riadku do zátvorky pred slová „členom jednotných roľníckych družstiev“ bolo pre presnosť vsunuté slovko „ako“. V ods. 3 v treťom riadku za slová „a jej orgánov“ boli vsunuté slová „a späť“ z toho istého dôvodu ako v ods. 1.

Takto upravenú osnovu dočasný výbor odporúča Slovenskej národnej rade na uzákonenie. (Potlesk.)

Predseda Kubač:

Zisťujem, že sa do rozpravy o tomto návrhu nik neprihlásil, preto rozprava odpadá a nasleduje hlasovanie.

Budeme hlasovať

o návrhu zákona Slovenskej národnej rady o náhradách poslancov Slovenskej národnej rady.

Kto súhlasí s návrhom tak, ako ho zpravodajca predniesol, nech zdvihne ruku.

(Hlasovanie.)

Je niekto proti?

Zdržal sa niekto hlasovania?

(Nikto.)

Zisťujem, že Slovenská národná rada návrh tohto zákona schválila podľa návrhu dočasného výboru.

Prikróčime k tretiemu bodu programu, ktorým je

zpráva mandátového výboru o návrhu tohto výboru na overenie platnosti voľby poslancov Slovenskej národnej rady.

Zpravodajcom je poslanec Jozef Tokár.

Dávam mu slovo.

Zpravodajca Tokár:

Vážená Slovenská národná rada!

Mandátový výbor ma poveril, aby som ako zpravodajca podal Slovenskej národnej rade zprávu o výsledkoch volieb do Slovenskej národnej rady a o overení platnosti volieb poslancov Slovenskej národnej rady.

Voľby do Slovenskej národnej rady mali rovnako ako voľby do Národného zhromaždenia mimoriadny vnútropolitický i zahraničnopolitický význam. Náš ľud pripravoval sa na ne uprostred radostnej budovateľskej práce, lebo si bol vedomý, že svojimi pracovnými výsledkami a tiež účasťou na voľbách vytvára podmienky pre ďalšie zvyšovanie svojej materiálnej i kultúrnej úrovne, že vytvára podmienky pre obranyschopnosť svojej vlasti.

Príprava volieb, ich priebeh i samotné volebné výsledky plne potvrdili toto úsilie nášho ľudu. Voľby do Slovenskej národnej rady ukázali víťazstvo jednoty nášho ľudu, združeného v Národný front pod vedením Komunistickej strany Československa. Všetkých kandidátov za poslancov Slovenskej národnej rady prijímal i volil náš ľud ako poslancov Národného frontu.

Volieb do Slovenskej národnej rady sa zúčastnilo 2,324.279 voličov, čo predstavuje 99,13% oprávnených voličov. Z toho bolo 2,312.658 platných a 11.721 neplatných hlasov. Za kandidátov Národného frontu do SNR hlasovalo 2,249.547 voličov, čo je 97,2% platných hlasov.

Veďa 84 príslušníkov slovenského národa bolo zvolených 13 poslancov maďarskej národnosti, 3 poslanci ukrajinskej národnosti a 3 poslanci českej národnosti. Z toho je 25 robotníkov pracujúcich priamo vo výbore, 14 roľníkov — členov JRD, 6 samostatne hospodáriacich roľníkov, 11 príslušníkov technickej inteligencie, 10 príslušníkov ostatnej inteligencie, 33 verejných pracovníkov a 4 príslušníci našej ľudovodemokratickej armády.

V novej Slovenskej národnej rade je 18 žien, z ktorých je 7 robotníčok zo závodov, 5 pracuje v poľnohospodárstve a 6 z radov pracujúcej inteligencie.

1. Toto zloženie novej Slovenskej národnej rady je v plnom súlade s politickým a ekonomickým vývojom Slovenska ako neoddeliteľnej súčasťou jednotnej Československej republiky a

plne zodpovedá leninsko-stalinským zásadám národnostnej politiky.

2. Toto zloženie SNR je živým obrazom národného frontu ako politického zväzku všetkého nášho ľudu, ktorého jadrom je stále sa upevňujúci zväzok robotníckej triedy s malými a strednými roľníkmi.

3. Toto zloženie SNR vytvára tiež dobré predpoklady pre spojenie prostredníctvom poslancov so všetkým našim ľuďom, predpoklady pre spojenie s rozhodujúcimi výrobnými i ostatnými odvetvami, tak ako to záujem našej socialistickej výstavby, tak ako to záujem našich pracujúcich i dobrá práca SNR vyžaduje.

Mandátový výbor na svojej dnešnej schôdzi skúmal platnosť voľby jednotlivých poslancov Slovenskej národnej rady podľa § 49 zákona SNR zo dňa 4. mája 1954 č. 7 Sb. SNR o voľbách do Slovenskej národnej rady.

Ústredná volebná komisia pre voľby do Slovenskej národnej rady oznámila mandátovému výboru, že podľa § 14 písm. d) cit. zákona zaregistrovala poslancov Slovenskej národnej rady zvolených vo volebných obvodoch č. 1—2 a 4—104, v ktorých sa dňa 28. novembra 1954 konali voľby.

Voľby v 3. volebnom obvode sa uskutočnia dňa 19. decembra 1954.

Po preskúmaní zprávy Ústrednej volebnej komisie pre voľby do Slovenskej národnej rady o registrácii zvolených poslancov Slovenskej národnej rady a zázpisníc o spočítaní hlasov, vyhotovených obvodnými volebnými komisiami, mandátový výbor zistil, že vo všetkých 103 volebných obvodoch, v ktorých sa konali voľby dňa 28. novembra 1954, tieto sa uskutočnili v plnom súhlase s ústavným zákonom o voľbách do Národného zhromaždenia a o voľbách do Slovenskej národnej rady, ako aj so zákonom Slovenskej národnej rady o voľbách do Slovenskej národnej rady. Mandátovému výboru nedošli žiadne zprávy alebo sťažnosti na porušenie zákonných ustanovení o voľbách do Slovenskej národnej rady, preto výbor zistil, že všetci 103 poslanci boli právoplatne zvolení.

Mandátový výbor preto odporúča, aby Slovenská národná rada prijala toto

u z n e s e n i e :

„Voľby poslancov Slovenskej národnej rady boli vykonané vo všetkých volebných obvodoch, v ktorých sa konali voľby dňa 28. novembra 1954, to je vo volebných obvodoch č. 1—2 a 4—104, v plnom súhlase s ústavným zákonom zo dňa 26. mája 1954 č. 26 Zb. o voľbách do Národného zhromaždenia a o voľbách do Slovenskej národnej rady, a zákonom Slovenskej národnej rady zo dňa 4. mája 1954 č. 7 Zb. SNR o voľbách do Slovenskej národnej rady a niet dôvodu pre zrušenie platnosti voľby v žiadnom volebnom obvode.

Overuje sa platnosť voľby jednotlivých poslancov Slovenskej národnej rady tak, ako boli zvolení vo volebných obvodoch č. 1—2 a 4—104 dňa 28. novembra 1954 a ako ich zaregistrovala Ústredná volebná komisia pre voľby do Slovenskej národnej rady podľa § 14 písm. d) zákona Slovenskej národnej rady č. 7/1954 Zb. SNR o voľbách do Slovenskej národnej rady.“
(Potlesk.)

Predseda Kubač:

Zistujem, že sa do rozpravy o tomto návrhu nik neprihlásil, preto rozpráva odpadá a nasleduje hlasovanie.

Budeme hlasovať

o návrhu mandátového výboru, aby Slovenská národná rada overila voľbu poslancov Slovenskej národnej rady, zvolených vo voľbách 28. novembra 1954.

Kto súhlasí s návrhom, nech zdvihne ruku.
(Hlasovanie.)

Je niekto proti?

Zdržal sa niekto hlasovania?

(Nikto.)

Zistujem, že Slovenská národná rada overila voľbu poslancov podľa návrhu mandátového výboru.

P o s l e d n ý m bodom programu je

voľba výborov Slovenskej národnej rady.

Okrem mandátového výboru, ktorý Slovenská národná rada už zvolila, si Slovenská národná rada zvolí tieto výbory:

hospodársky a rozpočtový,

kultúrny a osvetový,

právny,

pôdohospodársky a

sociálny a zdravotnícky.

Žiadam, aby bol prečítaný podaný návrh.

Vedúci Kancelárie SNR Ilčík (číta):

Návrh poslancov Ireny Ďurišovej, Stanislava Hollého, Anny Chudadovej-Vitekovej, Štefana Macháňa, Vladimíra Križku a spoločníkov na zriadenie výborov: hospodárskeho a rozpočtového, kultúrneho a osvetového, právneho, pôdohospodárskeho a sociálneho a zdravotníckeho a na voľbu členov týchto výborov.

Podpísaní navrhujú, aby Slovenská národná rada zriadila hospodársky a rozpočtový výbor a aby do tohto výboru zvolila týchto poslancov: Ondreja Melišku, dr. Ivana Štefánika, Pavla Hudeca, Jozefa Mésároša, Jozefa Prokoša, Annu Hodálovú, Ondreja Levrinca, Viktora Jonera, Rudolfa Urminského, Pavla Töröka, Michala Hatadáma, Ondreja Brandiča a Jána Lešu.

Ďalej sa navrhuje, aby Slovenská národná rada zriadila kultúrny a osvetový výbor a aby do tohto výboru zvolila týchto poslancov: Andreja Bagara, Pavla Dubovského, Jozefa Hašu, Viktora Fuchsa, Júliusa Kusého, Jozefa Árvayho, Františka Ulriča, dr. Miloša Krnu, Máriu Bírovú, Máriu Fekovú, Jána Cengela, Irmu Vidovú a Jána Mešťánka.

Podpísaní navrhujú, aby Slovenská národná rada zriadila právny výbor a aby za jeho členov zvolila týchto poslancov: Milana Rázusa, Ondreja Súletyho, Imricha Tótha, gen. Jaroslava Tokana, Jána Gejzu, Štefana Nagya, Michala Sivču.

Ďalej sa navrhuje zriadenie pôdohospodárskeho výboru s tým, aby do tohto výboru boli zvolení títo poslanci: Ľudovít Bortel, Michal Kanda, Matej Rusňák, Fridrich Pongrácz, Karol Janó, Juraj Pancák, Jozef Kubiš, Ferdinand Merešš, Ján Berta, Anna Cuperová, František Seifert, Egyd Pepich a Vincent Lahký.

Konečne podpísaní navrhujú, aby Slovenská národná rada zriadila sociálny a zdravotnícky výbor a aby za členov tohto výboru zvolila týchto poslancov: Jolanu Herckovú, Antona Mrázika, Emila Piša, Jána Krbavca, Jána Foltína, Martina Hrašku, Emíliu Glatteřovú, Jána Lichnera, Vieru Pírkovú, Juraja Ondrejku, Júliusa Benča, Jozefa Kyselu, Gejzu Hanzela.

V Bratislave dňa 18. decembra 1954.

Podpísaní su poslanci: Irena Ďurišová, Stanislav Hollý, Anna Chudáková-Viteková, Štefan Macháň, Vladimír Križka, Jozef Trstán, Jozef Hromada, Anna Kalinajová, Helena Mitrová, Ľudovít Kerek, Alžbeta Križmová.

Predseda Kubač:

Má niekto iný návrh, prípadne pozmeňujúci alebo doplňujúci návrh?

(Nikto.)

Nakoľko iného návrhu niet, dávam o prečítanom návrhu poslancov hlasovať.

Kto súhlasí s prečítaným návrhom na zvolenie výborov, nech zdvihne ruku.

(Hlasovanie.)

Je niekto proti?

Zdržal sa niekto hlasovania?

(Nikto.)

Zisťujem, že si Slovenská národná rada zvolila výbory podľa podaného návrhu.

Vážená Slovenská národná rada!

Vážené súdružky poslankyne, vážení súdruhovia poslanci!

Prichádzame k záveru rokovania Slovenskej národnej rady.

Dnešným rokovaním začalo obdobie činnosti novej Slovenskej národnej rady, v ktorom máme rozvíjať boj za splnenie smerníc určených nám X. sjazdom Komunistickej strany Československa a vládou Národného frontu. Boj, ktorý vo svojich dôsledkoch má jediný cieľ, a to krajší a spokojný život pracujúceho človeka.

Stoja pred nami veľké a zodpovedné úlohy, ktoré budeme plniť s radosťou a nadšením vo vedomí, že konáme v prospech ľudu, pre jeho blaho a šťastie.

Toto vedomie nám musí byť vzpruhou k vypätiu všetkých síl v plnení zodpovednej, no radosnej práce, ktorou nás poveril ľud.

Budeme neustále vychovávať náš ľud k horúcemu socialistickému vlastenectvu, k obrane mieru a bezpečnosti našej slobodnej Československej republiky.

Budeme rozvíjať a zapalovať v našom ľude hlboké city proletárskeho internacionalizmu, za víťazstvo demokracie a mieru, proti fašizmu a jeho barbarstvu.

V záujme upevnenia svetového mieru budeme vychovávať náš ľud v duchu odhodlania dať všetky sily pre víťazstvo vecí mieru a vybudovania socializmu v našej krásnej vlasti.

Budeme bojovať za zachovanie socialistických zákonov a za upevňovanie štátnej a pracovnej disciplíny.

Budeme rozvíjať nerozbornú družbu nášho ľudu s krajinami ľudových demokracií a každým dňom viac a viac upevňovať spojenectvo a vrele priateľstvo s hrdinským a prekrásnym ľudom Sväzu sovietskych socialistických republík. (Dlhotrvajúci potlesk.)

Tým je program tretej schôdzky Slovenskej národnej rady vyčerpaný a naše dnešné rokovanie skončené.

Oznamujem, že najbližšiu schôdzku Slovenskej národnej rady zvolá užšie predsedníctvo písomne.

Schôdzku zaključujem.

(Koniec schôdzky o 18. hod. 45. min.)

Kancelária Slovenskej národnej rady

Číslo: 1044/prez. dôv/1954.

Za správnosť stenografickej zprávy:
v Bratislave 23. decembra 1954.

Vedúci
Kancelárie Slovenskej národnej rady:

Ilčík v. r.